

Shell & MOH Aviation

ΕΤΗΣΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

**ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
ΟΠΩΣ ΑΥΤΑ ΕΧΟΥΝ ΥΙΟΘΕΤΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ**

ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ – 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

SHELL & MOH ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

Περιεχόμενα οικονομικών καταστάσεων	Σελίδα
Κατάσταση συνολικού εισοδήματος της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2018	4
Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης την 31^η Δεκεμβρίου 2018.....	5
Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2018.....	5
Κατάσταση ταμειακών ροών της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2018.....	6
Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς.....	7
1.Γενικά	8
2.Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες	8
3.Σύνοψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών	13
4.Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις της διοικήσεως	24
5.Κύκλος εργασιών	25
6.Έξοδα ανά κατηγορία	26
7.Παροχές σε εργαζομένους	26
8.Άλλα λειτουργικά έσοδα	26
9.Λοιπά κέρδη/ (ζημιές)	27
10.Χρηματοοικονομικά έξοδα	27
11.Έσοδα από επενδύσεις & συμμετοχές	27
12.Φόρος εισοδήματος	27
13.Μερίσματα	28
14.Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	29
15.Άυλα περιουσιακά στοιχεία	31
16.Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες	31
17.Ίδρυση/Εξαγορά θυγατρικών εταιρειών	32
18.Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	32
19.Αποθέματα	32
20.Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	33
21.Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	34
22.Μετοχικό κεφάλαιο	34
23.Αποθεματικά	34
24.Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος	35
25.Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	36
26.Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	38
27.Δάνεια	39
28.Φορολογικές υποχρεώσεις	39
29.Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	39
30.Δεσμεύσεις	39
31.Ενδεχόμενες υποχρεώσεις/ Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις	40
32.Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη	41
33.Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου	42
34.Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς	44

Οι Χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας, σελ. 4 έως και 44 εγκρίθηκαν κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας την 12η Ιουνίου 2019 και τελούν υπό την έγκριση της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης των μετόχων.

Κατάσταση συνολικού εισοδήματος της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2018

Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	Όμιλος		Εταιρεία	
		1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Κύκλος εργασιών	5	351.990.459	223.940.658	344.789.203	223.872.323
Κόστος πωληθέντων		(327.205.808)	(204.327.175)	(320.414.695)	(204.262.369)
Μεικτά αποτελέσματα		24.784.651	19.613.483	24.374.508	19.609.954
Άλλα λειτουργικά έσοδα	8	8.652.306	7.416.092	8.652.306	7.416.092
Έξοδα διάθεσης	6	(20.027.892)	(16.613.735)	(19.507.420)	(16.608.652)
Έξοδα διοίκησης	6	(928.934)	(826.731)	(767.687)	(747.440)
Λοιπά κέρδη/ (ζημιές)	9	(356.894)	5.179	(370.280)	6.564
Αποτελέσματα εκμετάλλευσης		12.123.237	9.594.288	12.381.427	9.676.518
Χρηματοοικονομικά έξοδα	10	(100.340)	(89.659)	(82.316)	(89.118)
Έσοδα από επενδύσεις	11	127	8.283	757.226	703.472
Κέρδη από συγγενείς εταιρείες	11	980.252	576.895	-	-
Κέρδη προ φόρων		13.003.276	10.089.807	13.056.337	10.290.872
Φόρος εισοδήματος	12	(3.643.042)	(2.809.726)	(3.643.042)	(2.809.726)
Καθαρά κέρδη χρήσης μετά από φόρους		9.360.234	7.280.081	9.413.295	7.481.145
Στοιχεία που δεν θα ταξινομηθούν μελλοντικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων					
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα	25	(20.150)	(47.073)	(20.150)	(47.073)
Κέρδη/(ζημιές) από μέσα αντισταθμισμού	29	(200.286)	-	(200.286)	-
Φόρος εισοδήματος	12	57.871	13.651	57.871	13.651
Συγκεντρωτικό συνολικό εισόδημα χρήσης		9.197.669	7.246.659	9.250.730	7.447.724

Οι σημειώσεις στις σελίδες 8 έως 44 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης την 31^η Δεκεμβρίου 2018

Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	Όμιλος		Εταιρεία	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Πάγιο Ενεργητικό					
Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	14	176.742	253.881	148.742	149.190
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	15	160.414	22.811	13.933	22.811
Επενδύσεις σε θυγατρικές	16	-	-	330.000	307.000
Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις	16	2.931.208	2.708.055	2.722.175	2.722.175
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	24	241.007	143.176	241.007	143.176
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	18	113.918	84.894	113.918	84.894
Σύνολο Παγίου Ενεργητικού		3.623.289	3.212.817	3.569.775	3.429.246
Κυκλοφορούν ενεργητικό					
Αποθέματα	19	2.419.468	2.349.735	2.282.428	2.337.466
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	20	15.114.098	10.691.774	12.506.663	10.583.151
Παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία	29	-	143.385	-	143.385
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	21	12.158.176	8.435.784	12.068.532	8.314.255
Σύνολο Κυκλοφορούντος Ενεργητικού		29.691.742	21.620.678	26.857.623	21.378.257
Σύνολο ενεργητικού		33.315.031	24.833.495	30.427.398	24.807.503
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Ίδια κεφάλαια					
Μετοχικό κεφάλαιο	22	7.547.000	7.547.000	7.547.000	7.547.000
Αποθεματικά	23	2.813.170	2.343.918	2.813.170	2.343.918
Αποτελέσματα εις νέον		4.993.859	4.077.364	5.143.810	4.174.255
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		15.354.029	13.968.282	15.503.980	14.065.173
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου	25	305.569	267.825	305.569	267.825
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		116.037	19.778	116.037	19.778
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων		421.606	287.603	421.606	287.603
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	26	15.105.866	10.285.929	13.496.137	10.163.046
Δάνεια	27	1.427.855	-	-	-
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις	28	805.389	291.681	805.389	291.681
Παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία	29	200.286	-	200.286	-
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		17.539.396	10.577.610	14.501.812	10.454.727
Σύνολο υποχρεώσεων		17.961.002	10.865.213	14.923.418	10.742.330
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		33.315.031	24.833.495	30.427.398	24.807.503

Οι σημειώσεις στις σελίδες 8 έως 44 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2018**Όμιλος**

Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	Μετοχικό κεφάλαιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017		7.547.000	2.361.171	4.263.893	14.172.064
Καθαρά κέρδη χρήσεως		-	-	7.280.081	7.280.081
Λοιπά Συνολικά εισοδήματα		-	-	(33.422)	(33.422)
Μεταφορά στα αποθεματικά	23	-	373.011	(373.011)	-
Μερίσματα		-	-	(7.450.441)	(7.450.441)
Διανομή αποθεματικών βάσει Ν.4172/2013		-	(390.264)	390.264	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017		7.547.000	2.343.918	4.077.364	13.968.282
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018		7.547.000	2.343.918	4.077.364	13.968.282
Καθαρά κέρδη χρήσεως		-	-	9.360.234	9.360.234
Λοιπά Συνολικά εισοδήματα		-	-	(162.565)	(162.565)
Μερίσματα		-	-	(7.811.923)	(7.811.923)
Μεταφορά στα αποθεματικά	23	-	469.252	(469.252)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018		7.547.000	2.813.170	4.993.859	15.354.029

Εταιρεία

Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	Μετοχικό κεφάλαιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017		7.547.000	2.361.171	4.159.719	14.067.890
Καθαρά κέρδη χρήσεως		-	-	7.481.146	7.481.146
Λοιπά Συνολικά εισοδήματα		-	-	(33.422)	(33.422)
Μεταφορά στα αποθεματικά	23	-	373.011	(373.011)	-
Μερίσματα		-	-	(7.450.441)	(7.450.441)
Διανομή αποθεματικών βάσει Ν.4172/2013		-	(390.264)	390.264	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017		7.547.000	2.343.918	4.174.255	14.065.173
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018		7.547.000	2.343.918	4.174.255	14.065.173
Καθαρά κέρδη χρήσεως		-	-	9.413.295	9.413.295
Λοιπά Συνολικά εισοδήματα		-	-	(162.565)	(162.565)
Μερίσματα		-	-	(7.811.923)	(7.811.923)
Μεταφορά στα αποθεματικά	23	-	469.252	(469.252)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018		7.547.000	2.813.170	5.143.810	15.503.980

Οι σημειώσεις στις σελίδες 8 έως 44 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση ταμειακών ροών της χρήσης που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2018

Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	Όμιλος		Εταιρεία	
		1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Κέρδη προ φόρων		13.003.276	10.089.807	13.056.337	10.290.872
Προσαρμογές για:					
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	14	11.850	10.075	11.850	10.075
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	15	23.513	8.979	8.878	8.979
Προβλέψεις		17.595	4.304	17.595	4.304
Έσοδα τόκων	11	(127)	(8.283)	(127)	(8.283)
Έξοδα τόκων / τραπεζών	10	100.340	89.659	82.316	89.118
Συναλλαγματικές διαφορές		(31.683)	74.533	(33.570)	74.175
Κέρδη/ (ζημιές) αξίας παραγώγων		143.385	15.315	143.385	15.315
(Έσοδα - κέρδη)/έξοδα - ζημιές από επενδυτικές δραστηριότητες	11	(980.252)	(576.895)	(757.099)	(695.189)
		12.287.897	9.707.494	12.529.565	9.789.366
Μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης					
(Αύξηση)/Μείωση αποθεμάτων		(69.733)	(579.082)	55.037	(566.813)
(Αύξηση)/Μείωση απαιτήσεων		(4.257.475)	560.516	(1.756.710)	669.497
Αύξηση/ (μείωση) υποχρεώσεων		4.753.997	1.308.713	3.267.085	1.185.830
Ταμειακές (εκροές) / εισροές από λειτουργικές δραστηριότητες		12.714.686	10.997.641	14.094.977	11.077.880
Καταβληθέντες τόκοι		(100.340)	(89.658)	(82.316)	(89.118)
Καταβληθείς φόρος εισοδήματος		(3.169.285)	(2.278.504)	(3.169.285)	(2.278.504)
Καθαρές ταμειακές (εκροές) / εισροές χρήσεως από λειτουργικές δραστηριότητες		9.445.061	8.629.479	10.843.376	8.710.258
Ταμειακές (εκροές) / εισροές από επενδυτικές δραστηριότητες					
Αγορές ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	14	(39.402)	(112.875)	(11.402)	(8.183)
Αγορές άυλων περιουσιακών στοιχείων	15	(56.425)	-	-	-
Αύξηση Συμμετοχών		-	-	(23.000)	(307.000)
Μερίσματα εισπραχθέντα		757.099	695.189	757.099	695.189
Τόκοι που εισπράχθηκαν		127	8.283	127	8.283
Καθαρές ταμειακές (εκροές) / εισροές χρήσεως από επενδυτικές δραστηριότητες		661.399	590.597	722.824	388.289
Ταμειακές (εκροές) / εισροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες					
Εισπράξεις από αναληφθέντα / εκδοθέντα δάνεια		1.427.855	-	-	-
Μερίσματα πληρωθέντα	13	(7.811.923)	(7.450.441)	(7.811.923)	(7.450.441)
Καθαρές ταμειακές (εκροές) / εισροές χρήσεως από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (μείωση)		(6.384.068)	(7.450.441)	(7.811.923)	(7.450.441)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα		3.722.392	1.769.635	3.754.277	1.648.106
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης		8.435.784	6.666.149	8.314.255	6.666.149
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης	21	12.158.176	8.435.784	12.068.532	8.314.255

Οι σημειώσεις στις σελίδες 8 έως 44 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

1. Γενικά

Η Μητρική Εταιρεία του Ομίλου Shell&MOH Aviation (Όμιλος) είναι η Εταιρεία με την επωνυμία Shell & MOH Aviation A.E. (η «Εταιρεία») (πρώην Shell ΑΕ Πετρελαιοειδών και Χημικών) και δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα στον κλάδο των πετρελαιοειδών. Η κύρια δραστηριότητα της Εταιρείας αφορά στην εμπορία καυσίμων αεροπορίας.

Μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2009, η κύρια δραστηριότητα της Εταιρείας ήταν η λειτουργία πρατηρίου υγρών καυσίμων. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου του 2009 η Εταιρεία σταμάτησε τη λειτουργία του πρατηρίου. Στη συνέχεια, η Εταιρεία απορρόφησε το κλάδο αεροπορικών καυσίμων της εταιρείας Shell Hellas A.E. με καταχώρηση της απορρόφησης στις 3 Δεκεμβρίου 2009 στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών. Η ημερομηνία ισολογισμού μετασχηματισμού είναι η 31 Δεκεμβρίου 2009.

Η Εταιρεία ελέγχεται από κοινού από τις εταιρείες Shell Overseas Holdings Ltd (51%) και Μότορ Όιλ (Ελλάς) Διυλιστήρια Κορίνθου Α.Ε (49% μέσω της θυγατρικής εταιρείας Coral A.E., πρώην Shell Hellas A.E.).

Η Εταιρεία εδρεύει στην Αττική, στο Δήμο Αμαρουσίου, στη Λεωφόρο Κηφισίας 151 και διαθέτει 17 υποκαταστήματα στην Ελλάδα. Η ηλεκτρονική διεύθυνση της Εταιρείας είναι η www.shell-moh.com.

Ο αριθμός απασχολούμενου προσωπικού του Ομίλου και της Εταιρείας την 31^η Δεκεμβρίου 2018 ανερχόταν σε 10 άτομα (31^η Δεκεμβρίου 2017:10 άτομα).

2. Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες

Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες: Συγκεκριμένα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες έχουν εκδοθεί, τα οποία είναι υποχρεωτικά για λογιστικές περιόδους που ξεκινούν κατά τη διάρκεια της παρούσας χρήσης ή μεταγενέστερα και έχουν εφαρμογή στην Εταιρεία και στον Όμιλο. Η εκτίμηση του Ομίλου σχετικά με την επίδραση από την υιοθέτηση των νέων προτύπων, τροποποιήσεων και διερμηνειών παρατίθεται παρακάτω.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για την κλειόμενη οικονομική χρήση

Επίδραση από την εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα»

Αυτή η σημείωση εξηγεί την επίδραση της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 "Χρηματοοικονομικά Μέσα" στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και του Ομίλου και περιγράφει τις νέες λογιστικές πολιτικές που εφαρμόζονται από 1 Ιανουαρίου 2018, όπου αυτές διαφοροποιούνται από αυτές που εφαρμόζονταν στις προηγούμενες περιόδους. Οι νέες λογιστικές πολιτικές περιγράφονται στη σημείωση 3.

α. Αλλαγές σε λογιστικές πολιτικές

Το ΔΠΧΑ 9 αντικαθιστά τις προβλέψεις του ΔΛΠ 39 σχετικά με την αναγνώριση, ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων.

Συγκεκριμένα το ΔΠΧΑ 9 προβλέπει τα παρακάτω για την Ταξινόμηση και Επιμέτρηση των Χρηματοοικονομικών Στοιχείων Ενεργητικού:

Ταξινόμηση Χρηματοοικονομικών Στοιχείων Ενεργητικού

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει ένα μοντέλο συνολικής ταξινόμησης βάσει του οποίου τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού κατατάσσονται σε 3 κατηγορίες:

- Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε Αποσβεσμένο Κόστος
- Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε Εύλογη Αξία μέσω Λοιπών Συνολικών Εισοδημάτων (ΕΑΜΛΣΕ)
- Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού σε Εύλογη Αξία μέσω Κατάστασης Αποτελεσμάτων (ΕΑΜΚΑ)

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν σαν αποτέλεσμα ταμιακές ροές που αποτελούνται μόνο από πληρωμές κεφαλαίου και τόκων ταξινομούνται λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό μοντέλο για την διακράτηση αυτών των χρηματοοικονομικών εργαλείων. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που διακρατούνται στα πλαίσια ενός επιχειρηματικού μοντέλου με σκοπό την διακράτησή τους μέχρι τη λήξη τους και την είσπραξη των συμβατικών ταμιακών ροών τους, επιμετρούνται σε αποσβεσμένο κόστος. Αν το επιχειρηματικό μοντέλο περιλαμβάνει την πρόθεση της διακράτησης των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού για την είσπραξη των συμβατικών ταμιακών ροών τους αλλά προσδοκά να πωλήσει αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού όταν χρειάζεται (πχ. για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών ρευστότητας) τότε αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρούνται σε ΕΑΜΛΣΕ.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που περιλαμβάνουν ταμιακές ροές διαφορετικές από κεφάλαιο και τόκους, όπως επενδύσεις σε κεφάλαια της χρηματαγοράς ή παράγωγα, περιλαμβανομένων και διαχωρισμένων ενσωματωμένων παραγώγων, επιμετρούνται σε ΕΑΜΚΑ. Πάντως ειδικά για μετοχές το ΔΠΧΑ 9 επιτρέπει εναλλακτικά την επιμέτρησή τους σε ΕΑΜΛΣΕ.

Επιμέτρηση της Απομείωσης των Χρηματοοικονομικών Στοιχείων Ενεργητικού

Το ΔΠΧΑ 9 εισάγει την εφαρμογή της μεθόδου της Αναμενόμενης Πιστωτικής Ζημιάς (ΑΠΖ) σε όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται σε Αποσβεσμένο Κόστος ή σε ΕΑΜΛΣΕ (με εξαίρεση τις μετοχές). Όπου με το ΔΠ 39, μόνο πραγματοποιηθείσες ζημιές έπρεπε να αναγνωρισθούν ως απομείωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, με την μέθοδο ΑΠΖ πρέπει να γίνεται εκτίμηση των μελλοντικών πιστωτικών ζημιών χρησιμοποιώντας τα 3 παρακάτω στάδια:

Στάδιο 1: Επιμέτρηση των ΑΠΖ για τους επόμενους 12 μήνες. Περιλαμβάνει όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού με ασημαντή αύξηση πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση και συνήθως αφορά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν ξεπεράσει την ημερομηνία οφειλής για περισσότερο από 30 ημέρες. Αναγνωρίζεται η αναλογία των ΑΠΖ για τη συνολική ζωή των στοιχείων που θα προέλθει από πιστωτικά γεγονότα (default events) που είναι πιθανό να συμβούν στη διάρκεια των επομένων 12 μηνών.

Στάδιο 2: Επιμέτρηση των ΑΠΖ για την συνολική ζωή – χωρίς πιστωτική απομείωση. Αν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού έχει σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση αλλά δεν έχει ακόμη απομειωθεί, κατατάσσεται στο Στάδιο 2 και επιμετρώνται στις ΑΠΖ της συνολικής ζωής του που ορίζεται ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ως αποτέλεσμα όλων των πιθανών πιστωτικών γεγονότων όλης της αναμενόμενης ζωής του.

Στάδιο 3: Επιμέτρηση των ΑΠΖ για την συνολική ζωή – με πιστωτική απομείωση. Αν ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ορίζεται ως πιστωτικά απομειωμένο, μεταφέρεται στο Στάδιο 3 και επιμετρώνται με την ΑΠΖ για την συνολική ζωή του. Αντικειμενικό τεκμήριο για ένα πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού είναι η άνω των 90 ημερών καθυστέρηση από την ημερομηνία οφειλής και άλλες πληροφορίες για σημαντικές οικονομικές δυσκολίες των χρεωστών.

β. Επίδραση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις

Κατά ημερομηνία πρώτης εφαρμογής του προτύπου (01.01.2018) η διοίκηση της Εταιρείας και του Ομίλου προχώρησε σε αξιολόγηση των απαιτήσεων του Δ.Π.Χ.Α 9 στην επιμέτρηση της απομείωσης των χρηματοοικονομικών στοιχείων στις

χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας. Από την αξιολόγηση αυτή δεν προέκυψε επίπτωση στα χρηματοοικονομικά στοιχεία και την Καθαρή Θέση του Ομίλου και της Εταιρείας.

Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ο Όμιλος και η Εταιρεία εφαρμόζουν το απλοποιημένο μοντέλο του ΔΠΧΑ 9 για την εκτίμηση της ΑΠΖ των εμπορικών και λοιπών απαιτήσεων, κατατάσσοντάς τις είτε στο Στάδιο 2 ή το Στάδιο 3 και επιμετρώντας την ΑΠΖ της συνολικής ζωής τους.

Για την επιμέτρηση της ΑΠΖ, οι εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις έχουν ομαδοποιηθεί βάσει των χαρακτηριστικών πιστωτικού κινδύνου και της ηλικίας τους (πλέον ημέρες από τη λήξη τους) κατά την ημερομηνία αναφοράς. Αυτή η επιμέτρηση βασίζεται σε συγκεκριμένες μετρήσεις πιστωτικού κινδύνου (πχ. Πιθανότητες αθέτησης συμφωνίας, περιστατικά πιστωτικών γεγονότων) που υπολογίζονται βάσει ιστορικών στοιχείων, τρεχουσών συνθηκών της αγοράς καθώς και μελλοντικών εκτιμήσεων στο τέλος της κάθε περιόδου αναφοράς.

Η μετάβαση στο νέο πρότυπο δεν είχε επίπτωση στα υπόλοιπα των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού.

Επίδραση από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες»

Το Δ.Π.Χ.Α. 15 “Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες” παρέχει ένα ενιαίο περιεκτικό μοντέλο προκειμένου να χρησιμοποιηθεί από τις οικονομικές οντότητες για την λογιστικοποίηση των εσόδων από τις συμβάσεις με πελάτες. Η βασική αρχή του Δ.Π.Χ.Α. 15 είναι ότι μία οικονομική οντότητα πρέπει να αναγνωρίζει τα έσοδα με τρόπο που να απεικονίζει τη μεταβίβαση των υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών στους πελάτες στο ποσό που αντανακλά το αντάλλαγμα το οποίο εκτιμά ότι δικαιούται έναντι των εν λόγω αγαθών ή υπηρεσιών. Το Δ.Π.Χ.Α. 15 εκδόθηκε το Μάιο του 2014 και πρέπει να εφαρμόζεται σε ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2018. Το Δ.Π.Χ.Α. 15 καταργεί τα ακόλουθα πρότυπα και διερμηνείες: (α) Δ.Λ.Π. 18, (β) Δ.Λ.Π. 11, (γ) ΕΔΔΠΧΠ 13, (δ) ΕΔΔΠΧΑ 15, (ε) ΕΔΔΠΧΑ 18 και (στ) ΜΕΔ-31.

Το Δ.Π.Χ.Α. 15 είναι ένα σύνθετο ‘Πρότυπο’, το οποίο εισάγει σαφέστερες οδηγίες και απαιτήσεις σε σχέση με το προϊσχύον λογιστικό πλαίσιο κανόνων και αρχών. Απαιτεί την εφαρμογή σημαντικής κρίσης σε ορισμένες περιπτώσεις, ενώ σε άλλες περιπτώσεις, είναι ιδιαίτερα περιγραφικό, αφήνοντας ελάχιστα περιθώρια για την άσκηση υποκειμενικής κρίσης. Σε αντίθεση με το Δ.Λ.Π. 18 που παρέχει διακριτά κριτήρια αναγνώρισης του εσόδου για τα αγαθά και τις υπηρεσίες, το Δ.Π.Χ.Α. 15 καταργεί αυτή την διάκριση. Το νέο ‘Πρότυπο’ αντί αυτού επικεντρώνεται στο τρόπο προσδιορισμού των υποχρεώσεων εκτέλεσης και διακρίνει τις υποχρεώσεις εκτέλεσης σε αυτές που εκπληρώνονται σε μια “δεδομένη χρονική στιγμή” και σε αυτές εκπληρώνονται σε “βάθος του χρόνου”. Η διάκριση αυτή καθορίζεται από τον τρόπο με τον οποίο έλεγχος των αγαθών και των υπηρεσιών μεταβιβάζεται στον πελάτη.

Η Εταιρεία και ο Όμιλος υιοθέτησαν το Δ.Π.Χ.Α. 15 την 1η Ιανουαρίου 2018 (ημερομηνία αρχικής εφαρμογής) αναδρομικά με την μέθοδο της σωρευτικής επίδρασης, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην παράγραφο Γ3(β) του Δ.Π.Χ.Α. 15. Με βάση την μέθοδο αυτή, μια οικονομική οντότητα δύναται να επιλέξει την παρουσίαση της σωρευτικής επίδρασης όλων των τροποποιήσεων επί των συμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν είτε πριν την 1η Ιανουαρίου 2017 είτε πριν την 1η Ιανουαρίου 2018, με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 15, όσον αφορά αφενός τον προσδιορισμό των εκπληρωμένων και των μη εκπληρωμένων υποχρεώσεων εκτέλεσης και αφετέρου τον προσδιορισμό της τιμής συναλλαγής και τον επιμερισμό αυτής στις εκπληρωθείσες και στις μη εκπληρωθείσες υποχρεώσεις εκτέλεσης των τροποποιημένων συμβάσεων κατά την ημερομηνία μετάβασης. Επιπλέον, μια οικονομική οντότητα δύναται να εφαρμόσει το πρότυπο μόνο σε συμβάσεις που δεν αποτελούν ολοκληρωθείσες συμβάσεις κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής. Η Εταιρεία και ο Όμιλος εφάρμοσαν το Δ.Π.Χ.Α. 15 χωρίς να κάνει χρήση των πρακτικών διευκολύνσεων για τις τροποποιημένες και τις ολοκληρωθείσες συμβάσεις που περιγράφονται ανωτέρω.

Η Εταιρεία και ο Όμιλος πραγματοποίησαν ανάλυση των σημαντικών πηγών εσόδων του προκειμένου να προσδιορίσει την ύπαρξη τυχόν αλλαγών μεταξύ του προηγούμενου και του τρέχοντος λογιστικού πλαισίου όπως αυτό ορίζεται από τις διατάξεις του Δ.Π.Χ.Α. 15. Αντιπροσωπευτικές συμβάσεις με πελάτες που είναι συναφείς με την λογιστική αντιμετώπιση των συμβάσεων με βάση το νέο ‘Πρότυπο’ (ήτοι υποχρεώσεις εκτέλεσης, τιμή συναλλαγής κτλ.) συμπεριλαμβανομένων

των βασικών όρων και των συνθηκών αυτών, εξετάστηκαν διεξοδικά για τους σκοπούς εκπόνησης της μελέτης εκτίμησης της επίδρασης του Δ.Π.Χ.Α. 15. Οι λεπτομέρειες των νέων απαιτήσεων του 'Προτύπου' αναλύονται στην Σημείωση 3 "Σημαντικές Λογιστικές Πολιτικές", ενώ η επίδραση στις ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και του Ομίλου, περιγράφεται κατωτέρω.

Η Εταιρεία και ο Όμιλος δραστηριοποιούνται στην εμπορία καυσίμων αεροπορίας. Κατά συνέπεια, τα κύρια έσοδα του Ομίλου προέρχονται από την διάθεση πετρελαιοειδών προϊόντων.

Σύμφωνα με την μελέτη εκτίμησης της επίδρασης του Δ.Π.Χ.Α. 15 που εκπονήθηκε από την Εταιρεία και τον Όμιλο, προσδιορίστηκε ότι τα έσοδα από την πώληση πετρελαιοειδών προϊόντων που προέρχονται από την εμπορία θα πρέπει να αναγνωρίζονται μια δεδομένη χρονική στιγμή κατά την οποία ο έλεγχος μεταβιβάζεται στον πελάτη.

Ως εκ τούτου, με βάση τόσο το προηγούμενο όσο και το τρέχον λογιστικό πλαίσιο, ο χρόνος αναγνώρισης του εσόδου παραμένει ο ίδιος.

Το Δ.Π.Χ.Α. 15 χρησιμοποιεί τους όρους "συμβατικό περιουσιακό στοιχείο" και "συμβατική υποχρέωση" για να περιγράψει αυτό που ίσως ήταν κοινώς γνωστό ως "δεδουλευμένα έσοδα" και "έσοδα επόμενων χρήσεων". Παρόλα αυτά, το νέο 'Πρότυπο' δεν απαγορεύει σε μια οικονομική οντότητα να χρησιμοποιεί εναλλακτικές των ανωτέρω περιγραφές στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης. Ο Όμιλος και η Εταιρεία εφάρμοσαν την ορολογία του Δ.Π.Χ.Α. 15 για να περιγράψει αυτά τα υπόλοιπα.

Εκτός από την παροχή εκτεταμένων γνωστοποιήσεων αναφορικά με τις πηγές εσόδων του Ομίλου από συμβάσεις με πελάτες, η εφαρμογή του Δ.Π.Χ.Α. 15 δεν έχει επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή /και στην χρηματοοικονομική επίδοση του Ομίλου και της Εταιρείας.

ΕΔΔΠΧΠ 22 «Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές»

Η ερμηνεία αφορά συναλλαγές σε ξένο νόμισμα ή μέρη συναλλαγών όπου α) υπάρχει τίμημα που καθορίζεται σε ξένο νόμισμα β) η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει μια προπληρωθείσα απαίτηση ή μια υποχρέωση από αναβαλλόμενα έσοδα σε σχέση με αυτήν την συναλλαγή, πριν αναγνωρίσει τη σχετική απαίτηση, έξοδο ή έσοδο, και γ) η προπληρωθείσα απαίτηση ή το αναβαλλόμενο έσοδο είναι μη χρηματικά. Η Επιτροπή Διερμηνειών κατέληξε ότι η ημερομηνία της συναλλαγής με σκοπό τον καθορισμό της συναλλαγματικής ισοτιμίας είναι η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης της μη νομισματικής προπληρωθείσας απαίτησης ή του αναβαλλόμενου εσόδου. Σε περίπτωση που υπάρχουν πολλαπλές πληρωμές ή εισπράξεις προκαταβολικά, η ημερομηνία συναλλαγής καθορίζεται για έκαστη πληρωμή ή είσπραξη. Η ερμηνεία δεν έχει επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή/και στην χρηματοοικονομική επίδοση του Ομίλου και της Εταιρείας.

Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και νέες ΕΔΔΠΧΑ εφαρμοστέα για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν μετά την 1η Ιανουαρίου 2019

ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις»

Το Δ.Π.Χ.Α. 16 παρέχει ένα ενιαίο μοντέλο για τον προσδιορισμό των μισθώσεων και τον λογιστικό χειρισμό τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις τόσο των εκμισθωτών όσο και των μισθωτών. Το Δ.Π.Χ.Α. 16 εφαρμόζεται σε ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 και αντικαθιστά την υπάρχουσα λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων βάσει του Δ.Λ.Π. 17 "Μισθώσεις" και των σχετικών Διερμηνειών. Το Δ.Π.Χ.Α. 16 θα έχει σημαντική επίδραση στους μισθωτές, καθώς καταργείται η διάκριση μεταξύ λειτουργικών και χρηματοδοτικών μισθώσεων για τους μισθωτές και σχεδόν όλες οι μισθώσεις θα αναγνωρίζονται στον Ισολογισμό των μισθωτών. Με βάση το νέο πρότυπο, για κάθε μίσθωση θα αναγνωρίζεται ένα περιουσιακό στοιχείο ("περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης") και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση καταβολής ενοικίων ("υποχρέωση από την μίσθωση"). Οι μόνες εξαιρέσεις αναγνώρισης είναι οι βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και οι μισθώσεις στις οποίες το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο έχει χαμηλή αξία. Σε αντίθεση με την λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων από την πλευρά του μισθωτή, το Δ.Π.Χ.Α. 16

ουσιαστικά μεταφέρει τις απαιτήσεις του Δ.Λ.Π. 17 για την λογιστική αντιμετώπιση των μισθώσεων από την πλευρά του εκμισθωτή.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία θα εφαρμόσουν το Δ.Π.Χ.Α 16 από την υποχρεωτική ημερομηνία εφαρμογής του, την 1η Ιανουαρίου 2019. Για τις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις και τις μισθώσεις στις οποίες το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο έχει χαμηλή αξία (όπως οι εκτυπωτές), ο Όμιλος θα επιλέξει να αναγνωρίζει τα μισθώματα των εν λόγω μισθώσεων ως έξοδα με την σταθερή μέθοδο, όπως επιτρέπεται από το Δ.Π.Χ.Α. 16. Επιπλέον, ο Όμιλος θα εφαρμόσει την πρακτική διευκόλυνση που παρέχεται από το πρότυπο στους μισθωτές, να μην διαχωρίζει τα μη μισθωτικά στοιχεία από τα μισθωτικά στοιχεία και, αντιθέτως, να αντιμετωπίζει λογιστικά κάθε μισθωτικό και συνδεδεμένο μη μισθωτικό στοιχείο ως ενιαίο μισθωτικό στοιχείο.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία επέλεξαν να εφαρμόσουν την απλοποιημένη προσέγγιση μετάβασης (αναδρομικά με την σωρευτική επίδραση της αρχικής εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 16 να αναγνωρίζεται ως προσαρμογή στο υπόλοιπο ανοίγματος της καθαρής θέσης κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής) και δεν θα επαναδιατυπώσει τα συγκριτικά στοιχεία του προηγούμενου έτους. Επιπλέον, ο Όμιλος και η Εταιρεία αποφάσισαν να επιμετρήσουν κατά την μετάβαση τα περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης σε ποσό ίσο με την υποχρέωση από την μίσθωση, προσαρμοσμένο κατά το ποσό τυχόν προπληρωμένων ή δουλευμένων μισθωμάτων που αφορούν την εν λόγω μίσθωση. Επίσης, ο Όμιλος επέλεξε να μην εφαρμόσει την πρακτική διευκόλυνση που παρέχεται από το Δ.Π.Χ.Α. 16 παρ.Γ3 κατά την μετάβαση, αλλά αποφάσισε να επαναξιολογήσει όλες τις συμβάσεις που ήταν σε ισχύ την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής ως προς το αν αποτελούν ή εμπεριέχουν μίσθωση με βάση τις απαιτήσεις του Δ.Π.Χ.Α. 16.

Με βάση το Δ.Π.Χ.Α. 16, ο ενδιάμεσος εκμισθωτής απαιτείται να κατατάσσει την υπομίσθωση ως χρηματοδοτική ή λειτουργική μίσθωση με βάση το περιουσιακό στοιχείο με δικαίωμα χρήσης το οποίο προκύπτει από την κύρια μίσθωση (και όχι με βάση το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο όπως ίσχυε σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 17). Λόγω αυτής της αλλαγής, ο Όμιλος και η Εταιρεία θα ανακατατάξουν ορισμένες λειτουργικές υπομισθώσεις σε χρηματοδοτικές μισθώσεις και ως εκ τούτου τα σχετικά περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης θα αποαναγνωριστούν και θα αναγνωριστούν απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις. Με βάση ανάλυση των υπομισθώσεων του Ομίλου και της Εταιρείας την 31 Δεκεμβρίου 2018 που έγινε βάσει των γεγονότων και των περιστάσεων που υπήρχαν εκείνη την ημερομηνία, η διοίκηση του Ομίλου εκτιμά ότι η επίδραση αυτής της αλλαγής δεν θα είναι ουσιώδης στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας.

Ο Όμιλος δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει την αξιολόγησή του σχετικά με την επίδραση του Δ.Π.Χ.Α. 16, καθώς είναι στην διαδικασία υλοποίησης νέου λογισμικού συστήματος και οριστικοποίησης των λογιστικών πολιτικών, των διαδικασιών και των διαδικασιών ελέγχου σχετικά με το Δ.Π.Χ.Α. 16. Ο Όμιλος και η Εταιρεία εκτιμούν ότι θα αναγνωρίσει περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης και υποχρεώσεις από μισθώσεις κατά προσέγγιση μεταξύ €808.000. και €989.000. Τα σχετικά περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης και οι υποχρεώσεις από μισθώσεις που θα αναγνωριστούν από τον Όμιλο αφορούν κυρίως σε μισθώσεις της Εταιρείας για αποθηκευτικούς χώρους, χώρους γραφείων και μεταφορικά μέσα.

ΕΔΔΠΧΠ 23 «Ασαφής μεταχείριση του Φόρου Εισοδήματος»

Η ερμηνεία προτίθεται να προσδιορίσει το φορολογητέο κέρδος (φορολογητέα ζημιά), τις φορολογικές βάσεις, τις αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές, τους αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους και φορολογικούς συντελεστές, όταν υπάρχει αβεβαιότητα για την λογιστική μεταχείριση του φόρου εισοδήματος βάσει του ΔΛΠ 12 (Φόρος Εισοδήματος). Η Ερμηνεία προβλέπει μια οικονομική οντότητα α) να καθορίζει εάν οι όποιοι αβέβαιοι χειρισμοί φορολογικών θεμάτων αξιολογούνται συλλογικά ή μεμονωμένα και β) να αξιολογεί εάν είναι πιθανό η αρμόδια φορολογική αρχή να αποδεχθεί την υιοθετημένη ή προτεινόμενη από την οντότητα λογιστική μεταχείριση του φορολογικού θέματος στη δήλωση φόρου εισοδήματος: εάν ναι, η οντότητα πρέπει να προσδιορίσει τη φορολογική της θέση σε συνάρτηση με τον εν λόγω λογιστικό χειρισμό – εάν όχι, η οντότητα πρέπει να παρουσιάσει το αντίκτυπο του αβέβαιου λογιστικού χειρισμού στην φορολογική της θέση. Η ερμηνεία δεν αναμένεται να έχει σημαντική επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή/και στην χρηματοοικονομική επίδοση του Ομίλου και της Εταιρείας.

ΔΛΠ 19 (Τροποποίηση) «Μεταβολή, περικοπή ή διακανονισμός προγράμματος καθορισμένων παροχών»

Οι αλλαγές του ΔΛΠ 19 αποσαφηνίζουν ότι σε περίπτωση μεταβολής, περικοπής ή διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών είναι πλέον υποχρεωτικό το κόστος τρέχουσας απασχόλησης και ο καθαρός τόκος για το υπόλοιπο της περιόδου αναφοράς να προσδιορίζονται βάσει επικαιροποιημένων αναλογιστικών παραδοχών. Επιπλέον έχουν συμπεριληφθεί προσαρμογές στο πρότυπο που να αποσαφηνίζουν το αντίκτυπο τυχόν μεταβολής, περικοπής ή διακανονισμού του προγράμματος στα προαπαιτούμενα για το ανώτατο όριο του περιουσιακού στοιχείου. Η τροποποίηση δεν αναμένεται να έχει επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή/και στην χρηματοοικονομική επίδοση του Ομίλου και της Εταιρείας.

ΔΛΠ 28 (Τροποποίηση) «Μακροχρόνιες Επενδύσεις σε Συνδεδεμένες και Κοινοπραξίες»

Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» για μακροχρόνιες επενδύσεις σε συνδεδεμένες ή κοινοπραξίες, που αποτελούν μέρος της καθαρής επένδυσης στη συνδεδεμένη ή κοινοπραξία, αλλά στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης. Περιγράφονται λεπτομερώς οι αλλαγές στο κείμενο του Προτύπου. Η τροποποίηση δεν αναμένεται να έχει επίδραση στην χρηματοοικονομική θέση ή/και στην χρηματοοικονομική επίδοση του Ομίλου και της Εταιρείας.

Τροποποιήσεις σε πρότυπα που αποτελούν ένα τμήμα του προγράμματος ετήσιων βελτιώσεων για το 2017 του ΣΔΛΠ (Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων) κύκλος 2015-2017.

Οι τροποποιήσεις που παρατίθενται παρακάτω περιγράφουν τις βασικές αλλαγές σε τρία πρότυπα. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις επιχειρήσεων» & ΔΠΧΑ 11 «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο»

Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3 αποσαφηνίζουν ότι όταν μια οικονομική οντότητα αποκτά έλεγχο επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, προβαίνει σε επανεκτίμηση της προηγούμενης συμμετοχής της στην επιχείρηση αυτή. Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 11 αποσαφηνίζουν ότι όταν μια οικονομική οντότητα αποκτά από κοινού έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, δεν προβαίνει σε εκ νέου εκτίμηση συμμετοχής που είχε στην επιχείρηση αυτή.

ΔΛΠ 12 «Φόροι Εισοδήματος»

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ότι όλες οι φορολογικές επιπτώσεις των μερισμάτων θα πρέπει να αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα ανεξάρτητα από τον τρόπο που προκύπτει ο φόρος.

ΔΛΠ 23 «Κόστη Δανεισμού»

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν ότι εάν μέρος δανείου παραμένει σε εκκρεμότητα αφού το συναρτώμενο με αυτό στοιχείο ενεργητικού είναι έτοιμο προς τη χρήση ή πώληση για την οποία προορίζεται, το ποσό του δανείου αυτού συμπεριλαμβάνεται στο κεφάλαιο του συνολικού δανεισμού της οντότητας στον υπολογισμό του δείκτη δανεισμού.

3. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

Πλαίσιο κατάρτισης

Οι παρούσες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και περιλαμβάνουν τις ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και του Ομίλου Shell&MOH Aviation για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς («ΔΠΧΑ») και τις διερμηνείες των ΔΠΧΑ (IFRIC), που είχαν εκδοθεί

από το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) και την Επιτροπή Διερμηνειών των ΔΠΧΑ (IFRIC) αντίστοιχα, και τα οποία έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός από τα παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία αποτιμώνται στην αγοραία αξία.

Η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης από τη Διοίκηση στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών αρχών. Επίσης, απαιτείται η χρήση υπολογισμών και υποθέσεων που επηρεάζουν τα αναφερθέντα ποσά των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τη γνωστοποίηση ενδεχόμενων απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και τα αναφερθέντα ποσά εισοδημάτων και εξόδων κατά τη διάρκεια του έτους υπό αναφορά. Παρά το γεγονός ότι αυτοί οι υπολογισμοί βασίζονται στην καλύτερη δυνατή γνώση της Διοίκησης σε σχέση με τις τρέχουσες συνθήκες και ενέργειες, τα πραγματικά αποτελέσματα μπορεί τελικά να διαφέρουν από αυτούς τους υπολογισμούς. Οι περιοχές που αφορούν περίπλοκες συναλλαγές και εμπεριέχουν μεγάλο βαθμό υποκειμενικότητας, ή οι υποθέσεις και εκτιμήσεις που είναι σημαντικές για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αναφέρονται στη Σημείωση 4.

Για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της περιόδου που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2018 χρησιμοποιήθηκαν λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές σύμφωνες με αυτές που ακολουθήθηκαν κατά τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

Βάση ενοποίησης

Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις συμπεριλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και των επιχειρήσεων που ελέγχονται από αυτήν (θυγατρικές) κατά τη λήξη της αντίστοιχης περιόδου. Ο έλεγχος επιτυγχάνεται όπου η Εταιρεία έχει τη δύναμη να ρυθμίζει την χρηματοοικονομική και λειτουργική πολιτική της επιχείρησης στην οποία συμμετέχει ώστε να επωφελείται από τις δραστηριότητές της. Κατά την εξαγορά, τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις και οι πιθανές υποχρεώσεις κάθε θυγατρικής αποτιμώνται σύμφωνα με την εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Το επιπλέον ποσό που καταβάλλεται για την εξαγορά, από την εύλογη αξία της καθαρής θέσης που αποκτήθηκε, αναγνωρίζεται ως υπεραξία. Εάν το κόστος εξαγοράς είναι μικρότερο της εύλογης αξίας της καθαρής θέσης που αποκτήθηκε, τότε η διαφορά πιστώνεται στα αποτελέσματα την χρονιά της κτήσης. Οι λογιστικές αρχές των θυγατρικών είναι οι ίδιες ή/και προσαρμόζονται με αυτές της Μητρικής. Κατά την ενοποίηση, όλες οι σημαντικές διεταιρικές συναλλαγές, τα υπόλοιπα, τα κέρδη και ζημίες μεταξύ των επιχειρήσεων του Ομίλου απαλείφονται.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας συνιστά τον κύριο λήπτη επιχειρηματικών αποφάσεων και ελέγχει τις εσωτερικές αναφορές χρηματοοικονομικής πληροφόρησης προκειμένου να αξιολογήσει την επίδοση της Εταιρείας και του Ομίλου και να λάβει αποφάσεις σχετικά με την κατανομή πόρων. Η Διοίκηση έχει καθορίσει τους τομείς δραστηριότητας βασισμένη σε αυτές τις εσωτερικές αναφορές σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 8. Για την κατηγοριοποίηση ανά λειτουργικό τομέα έχουν ληφθεί υπόψη τα εξής:

- Η φύση των προϊόντων και υπηρεσιών,
- Τα ποσοτικά όρια που ορίζει το ΔΠΧΑ 8.

Βάσει των ανωτέρω, ο Όμιλος παρουσιάζει τις πληροφορίες σε ένα λειτουργικό τομέα ως ακολούθως:

- Εμπορία αεροπορικών καυσίμων.

Το κυριότερο μέρος της δραστηριότητας του Ομίλου ανά γεωγραφικό τομέα βρίσκεται στην Ελλάδα. Οι πωλήσεις στο εξωτερικό αφορούν σε δραστηριότητα στην Βουλγαρία καθώς και σε εξαγωγές εμπορευμάτων (εφοδιασμός πελατών εξωτερικού).

Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις

Συγγενής είναι η επιχείρηση στην οποία η Εταιρεία ασκεί σημαντική επιρροή, αλλά όχι έλεγχο ή από κοινού έλεγχο, μέσω συμμετοχής στις διοικητικές και λειτουργικές αποφάσεις της επιχείρησης στην οποία συμμετέχει. Τα αποτελέσματα, τα περιουσιακά στοιχεία καθώς και οι υποχρεώσεις των συγγενών επιχειρήσεων, ενσωματώνονται σε αυτές τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης εκτός και αν οι επενδύσεις σε αυτές τις εταιρείες έχουν χαρακτηριστεί ως διαθέσιμες προς πώληση. Οι επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες παρουσιάζονται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης στο κόστος τους, όπως αυτό αναμορφώθηκε με τις μετά την κτήση μεταβολές στο μερίδιο του Ομίλου, στην αντίστοιχη καθαρή θέση της συνδεδεμένης Εταιρείας, μείον την όποια απομείωση στην αξία των ατομικών επενδύσεων. Οι ζημιές των συγγενών επιχειρήσεων που υπερβαίνουν το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου σε αυτές, δεν αναγνωρίζονται. Τα κέρδη ή οι ζημιές που πραγματοποιούνται από συναλλαγές μεταξύ των συγγενών εταιρειών και των ενοποιούμενων εταιρειών του Ομίλου απαλείφονται κατά το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στις συγγενείς επιχειρήσεις. Οι ζημιές ενδεχομένως να αποτελούν ένδειξη απομείωσης της αξίας του στοιχείου που μεταφέρθηκε, οπότε σε αυτή την περίπτωση σχηματίζεται η πρόβλεψη που χρειάζεται για την απομείωση της αξίας του εν λόγω στοιχείου. Οι συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις αποτιμώνται στις ατομικές Καταστάσεις Χρηματοοικονομική Θέσης των εταιρειών που ενοποιούνται στο ιστορικό κόστος κτήσης τους και υπόκεινται σε έλεγχο για πιθανή απομείωση.

Συναλλαγματικές μετατροπές

(α) Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα παρουσίασης

Τα στοιχεία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Ομίλου επιμετρώνται με βάση το κύριο νόμισμα του κύριου οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο ο Όμιλος λειτουργεί («λειτουργικό νόμισμα»). Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ, που είναι το λειτουργικό νόμισμα και το νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με ισοτιμίες που ισχύουν κατά την ημερομηνία των συναλλαγών. Κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την τακτοποίηση τέτοιων συναλλαγών κατά τη διάρκεια της χρήσης και από τη μετατροπή των νομισματικών στοιχείων που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα με τις ισχύουσες ισοτιμίες κατά την ημερομηνία της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης, καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Οι συναλλαγματικές διαφορές από μη νομισματικά στοιχεία που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους, θεωρούνται ως τμήμα της εύλογης αξίας και συνεπώς καταχωρούνται όπου και οι διαφορές της εύλογης αξίας.

(γ) Μετατροπή εκμετάλλευσης στο εξωτερικό

Τα αποτελέσματα και η χρηματοοικονομική θέση όλων των θυγατρικών του Ομίλου που έχουν λειτουργικό νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα αναφοράς μετατρέπονται στο νόμισμα αναφοράς ως ακολούθως: (i) Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού του κάθε ισολογισμού που παρουσιάζεται μετατρέπονται με την ισοτιμία της ημερομηνίας του ισολογισμού. (ii) Έσοδα και έξοδα για κάθε λογαριασμό αποτελεσμάτων μετατρέπονται με μέσες ισοτιμίες (εκτός αν οι μέσες τιμές δεν αποτελούν καλή προσέγγιση της συσσωρευτικής επίδρασης που προέρχεται από τις ισοτιμίες της ημέρας που γίνονται οι συναλλαγές στην οποία περίπτωση χρησιμοποιούνται οι συναλλαγές της ημερομηνίας που γίνεται η συναλλαγή). (iii) Όλες οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν αναγνωρίζονται σαν ξεχωριστή κίνηση στην καθαρή θέση.

Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια επιμετρώνται στο κόστος κτήσεως μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις και απομείωση. Το κόστος κτήσεως περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την απόκτηση των στοιχείων.

Επιπλέον δαπάνες προστίθενται στη λογιστική αξία των ενσωμάτων παγίων ή καταχωρούνται ως ξεχωριστό πάγιο μόνον εάν αναμένεται να επιφέρουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη στον Όμιλο και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Το κόστος επισκευών και συντηρήσεων καταχωρείται στα αποτελέσματα της χρήσεως που πραγματοποιούνται.

Οι αποσβέσεις των ενσωμάτων παγίων υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους ως εξής:

- Μεταφορικά μέσα	5 έτη
- Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	4 - 20 έτη

Οι υπολειμματικές αξίες και οι ωφέλιμες ζωές των ενσωμάτων παγίων επαναξιολογούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα, ώστε τυχόν αλλαγές στις εκτιμήσεις να εφαρμοσθούν σε επόμενες χρήσεις.

Όταν οι λογιστικές αξίες των ενσωμάτων παγίων υπερβαίνουν την ανακτήσιμη αξία τους, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στα αποτελέσματα.

Το κόστος και οι σωρευμένες αποσβέσεις ενός παγίου διαγράφονται κατά την πώληση ή απόσυρσή του όταν δεν αναμένονται περαιτέρω οικονομικά οφέλη από τη συνεχιζόμενη χρήση του. Τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν κατά την πώληση περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα της χρήσης που πωλείται ή διαγράφεται.

Λειτουργικές μισθώσεις

Ο Όμιλος και η Εταιρεία ως μισθωτής

Μισθώσεις όπου ουσιαστικά οι κίνδυνοι και τα οφέλη της ιδιοκτησίας διατηρούνται από τον εκμισθωτή ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές που γίνονται για λειτουργικές μισθώσεις αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης σύμφωνα με τα μισθωτήρια συμβόλαια, καθώς θεωρείται πιο αντιπροσωπευτικός τρόπος αναγνώρισης των εν λόγω εξόδων.

Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Λογισμικά

Τα αγοραζόμενα λογισμικά προγράμματα αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως μείον τις αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των στοιχείων αυτών η οποία κυμαίνεται από 4 έως 8 χρόνια. Δαπάνες που σχετίζονται με τη συντήρηση λογισμικών προγραμμάτων αναγνωρίζονται ως έξοδα όταν πραγματοποιούνται.

Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Οι λογιστικές αξίες των στοιχείων μακροπρόθεσμου ενεργητικού ελέγχονται για σκοπούς απομείωσης όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες υποδηλώνουν ότι η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όταν η λογιστική αξία κάποιου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του, η αντίστοιχη ζημία απομείωσής του καταχωρείται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Η ανακτήσιμη αξία προσδιορίζεται ως η μεγαλύτερη αξία μεταξύ της καθαρής τιμής πώλησης και της αξίας χρήσεως. Εύλογη αξία μείον έξοδα πώλησης είναι το ποσό που μπορεί να ληφθεί από τη πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου στα πλαίσια μιας αμοτεροβαρούς συναλλαγής στην οποία τα μέρη έχουν πλήρη γνώση και προσχωρούν οικειοθελώς, μετά την αφαίρεση κάθε πρόσθετου άμεσου κόστους διάθεσης του περιουσιακού στοιχείου, ενώ, αξία χρήσης είναι η καθαρή παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να πραγματοποιηθούν από τη συνεχή χρήση ενός περιουσιακού στοιχείου και από την πρόσοδο που αναμένεται να προκύψει από τη διάθεσή του στο τέλος της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής του. Για τους σκοπούς προσδιορισμού της απομείωσης, τα στοιχεία του ενεργητικού ομαδοποιούνται στο χαμηλότερο επίπεδο για το οποίο οι ταμειακές ροές δύνανται να προσδιοριστούν ξεχωριστά.

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Αρχική Αναγνώριση

Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ενεργητικού ή μία χρηματοοικονομική υποχρέωση αναγνωρίζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου και της Εταιρείας, όταν ο Όμιλος και η Εταιρεία καθίστανται μέρος των συμβατικών όρων του μέσου.

Αρχική Επιμέτρηση

Ο Όμιλος και η Εταιρεία επιμετρούν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και τις υποχρεώσεις κατά την αρχική αναγνώριση στην εύλογη αξία πλέον/μείον τα κόστη συναλλαγής που συνδέονται με την απόκτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ή την έκδοση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, αντίστοιχα (άλλα από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις στην ΕΑΜΚΑ).

Ο Όμιλος και η Εταιρεία αναγνωρίζουν αρχικά τις εμπορικές απαιτήσεις όπου δεν περιλαμβάνεται σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης στη τιμή συναλλαγής τους.

Κατάταξη και Επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Εμπορικές Απαιτήσεις και Χρεωστικοί τίτλοι

Όλα τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ενεργητικού που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, επιμετρούνται μετά την αρχική τους αναγνώριση στο αποσβεσμένο κόστος ή στην εύλογη αξία. Η βάση για την επιμέτρησή τους εξαρτάται τόσο από το επιχειρηματικό μοντέλο του Ομίλου και της Εταιρείας για την διαχείριση των χρηματοοικονομικών του στοιχείων ενεργητικού, όσο από τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Η αξιολόγηση του Ομίλου και της Εταιρείας σχετικά με το επιχειρηματικό του μοντέλο καθορίζεται σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, ο οποίος να αντανakλά πως ομάδες χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που διακρατούνται μέσα στο ίδιο χαρτοφυλάκιο διαχειρίζονται μαζί για να επιτευχθεί ο επιχειρηματικός στόχος του Ομίλου και της Εταιρείας, αντί κάθε μέσο χωριστά.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δημιουργούν ταμειακές ροές, που αποτελούνται αποκλειστικά από πληρωμές κεφαλαίου και τόκων, ταξινομούνται λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης αυτών των μέσων. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία διακρατούνται υπό επιχειρηματικό μοντέλο με στόχο την κατοχή τους μέχρι την λήξη και την συλλογή των συμβατικών ταμειακών ροών, επιμετρούνται στο αποσβεσμένο κόστος. Εάν στο επιχειρηματικό μοντέλο υπάρχει πρόθεση κατοχής των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ώστε να εισπράττονται οι συμβατικές ταμειακές ροές, αλλά αναμένεται η πώληση τους όταν είναι απαραίτητο (π.χ. ώστε να εκπληρωθεί μια ειδική ανάγκη ρευστότητας), τότε αυτά τα μέσα επιμετρούνται στην ΕΑΜΛΣΕ. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που διακρατούνται εντός επιχειρηματικού μοντέλου διαφορετικού από τα ανωτέρω, επιμετρούνται στην ΕΑΜΚΑ.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία έχουν ένα επιχειρηματικό μοντέλο εντός του οποίου διαχειρίζεται τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, το οποίο αντανakλά τον τρόπο που ο Όμιλος και η Εταιρεία τα διαχειρίζονται προκειμένου να παράγει ταμειακές ροές. Συγκεκριμένα, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού του Ομίλου της Εταιρείας διακρατούνται εντός ενός επιχειρηματικού μοντέλου στόχος του οποίου είναι η διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού για την εισπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών. Σύμφωνα με αυτό τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού του Ομίλου και της Εταιρείας διακρατούνται μέχρι τη λήξη τους και εισπράττονται οι συμβατικές ταμειακές ροές τους.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία για την διενέργεια της αξιολόγησης τους αν οι ταμειακές ροές θα πραγματοποιηθούν εισπράττοντας τις αντίστοιχες πληρωμές κατά την διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, εξετάζουν την συχνότητα, την αξία και το χρόνο των πωλήσεων των προηγούμενων περιόδων, τον λόγο αυτών των πωλήσεων και τις προσδοκίες του Ομίλου και της Εταιρείας αναφορικά με μελλοντικές πωλήσεις.

Εκτός από τα ανωτέρω, ο Όμιλος και η Εταιρεία εξετάζουν όλες τις σχετικές πληροφορίες για να αξιολογήσει το επιχειρηματικό μοντέλο, εξαιρουμένων των σεναρίων που δεν αναμένει ο Όμιλος και η Εταιρεία να συμβούν, όπως το "χειρότερο σενάριο" ή το "ακραίο σενάριο". Κατά την εκτέλεση αυτής της άσκησης, ο Όμιλος και η Εταιρεία εξετάζουν όλες τις διαθέσιμες και σχετικές πληροφορίες, όπως μεταξύ άλλων πως επιμετράται η απόδοση των περιουσιακών στοιχείων και πως γίνεται η διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

Κατά την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, ο Όμιλος και η Εταιρεία καθορίζουν εάν αποτελεί μέρος του υπάρχοντος επιχειρηματικού μοντέλου ή εάν αντιπροσωπεύει ένα νέο επιχειρηματικό μοντέλο.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία επαναξιολογούν το επιχειρηματικό μοντέλο σε κάθε περίοδο αναφοράς ώστε να προσδιορίσει εάν το επιχειρηματικό μοντέλο άλλαξε σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο αναφοράς. Για τις τρέχουσες περιόδους αναφοράς της τρέχουσας χρήσης, ο Όμιλος και η Εταιρεία δεν εντοπίσουν κάποια αλλαγή στο επιχειρηματικό τους μοντέλο.

Αναταξινομήσεις

Εάν το επιχειρηματικό μοντέλο, υπό το οποίο ο Όμιλος και η Εταιρεία διακρατούν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά του στοιχεία, αλλάξει εξαιτίας εξωτερικών ή εσωτερικών αλλαγών οι οποίες θεωρούνται σημαντικές για την δραστηριότητα του Ομίλου και της Εταιρείας και είναι ευαπόδεικτες επέρχεται αναταξινόμηση όλων των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που έχουν επηρεαστεί. Η αναταξινόμηση εφαρμόζεται μελλοντικά της ημερομηνίας αναταξινόμησης η οποία είναι η πρώτη μέρα της πρώτης τριμηνιαίας περιόδου αναφοράς μετά την αλλαγή του επιχειρηματικού μοντέλου. Οι αναταξινομήσεις αναμένονται να είναι πολύ σπάνιες. Οι επενδύσεις σε μετοχές για τις οποίες ο Όμιλος και η Εταιρεία έχουν επιλέξει αμετάκλητα τον προσδιορισμό σε ΕΑΜΛΣΕ και κάθε χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο το οποίο έχει προσδιοριστεί στην ΕΑΜΚΑ κατά την αρχική αναγνώριση, δεν μπορούν να αναταξινομηθούν, καθώς ο προσδιορισμός τους κατά την αρχική αναγνώριση είναι αμετάκλητος. Κατά την διάρκεια της τρέχουσας χρήσης, δεν έγιναν αναταξινομήσεις καθώς δεν υπήρχε αλλαγή του επιχειρηματικού μοντέλου υπό του οποίου ο Όμιλος και η Εταιρεία διακρατούν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού.

Κατάταξη και Επιμέτρηση των Χρηματοοικονομικών Υποχρεώσεων

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις κατατάσσονται είτε ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην ΕΑΜΚΑ είτε ως λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις (ήτοι στο αποσβεσμένο κόστος). Ο Όμιλος και η Εταιρεία δεν έχουν κατατάξει καμία από τις χρηματοοικονομικές τους υποχρεώσεις στην ΕΑΜΚΑ.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία επιμετρούν τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, όπως τα ομολογιακά δάνεια, τα έντοκα τραπεζικά δάνεια και τις υπεραναλήψεις στο αποσβεσμένο κόστος (ήτοι Λοιπές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις). Τα κόστη χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων επαυξήσεων καταβλητέων κατά τον διακανονισμό ή εξοφλήσεων και άμεσων κοστών έκδοσης, αντιμετωπίζονται λογιστικά σε δεδουλευμένη βάση στο λογαριασμό Αποτελεσμάτων χρησιμοποιώντας την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου, και προστίθενται στην λογιστική αξία του μέσου στον βαθμό που δεν διακανονίζονται στο έτος στο οποίο δημιουργούνται.

Επιμέτρηση της Απομείωσης των Χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Ο Όμιλος και η Εταιρεία επιμετρούν την πρόβλεψη ζημίας των απαιτήσεων από πελάτες ως εκτίμηση της παρούσας αξίας των υστερήσεων ταμειακών ρών κατά την διάρκεια ζωής των απαιτήσεων από πελάτες. Ως υστέρηση ταμειακών ρών νοείται η διαφορά μεταξύ των ταμειακών ρών που οφείλονται στον Όμιλο και στην Εταιρεία όπως προβλέπεται συμβατικά σύμφωνα και των ταμειακών ρών που ο Όμιλος και η Εταιρεία αναμένουν να εισπράξουν.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία υιοθέτησαν την απλοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ΑΠΖ) για τις απαιτήσεις από πελάτες. Ο Όμιλος και η Εταιρεία σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, επιμετρούν την πρόβλεψη ζημίας των απαιτήσεων από πελάτες σε ποσό που ισούται με τις πιστωτικές ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής. Συνεπώς, όλες οι απαιτήσεις από πελάτες του Ομίλου της Εταιρείας κατατάσσονται στις δυο ακόλουθες κατηγορίες:

Στάδιο 2: Επιμέτρηση των ΑΠΖ καθ' όλη τη διάρκεια ζωής - χωρίς πιστωτική απομείωση. Εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού έχει σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση, αλλά δεν έχει ακόμη απομειωθεί, κατατάσσεται στο Στάδιο 2 και επιμετράται στις ΑΠΖ της συνολικής ζωής, που ορίζεται ως αναμενόμενη πιστωτική ζημία που οφείλεται σε όλα τα πιθανά πιστωτικά γεγονότα κατά την διάρκεια της αναμενόμενης ζωής του.

Στάδιο 3: Επιμέτρηση των ΑΠΖ για την συνολική ζωή των στοιχείων – με πιστωτική απομείωση. Εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ορίζεται ως πιστωτικά απομειωμένο, μεταφέρεται στο Στάδιο 3 και επιμετράται στις ΑΠΖ για την συνολική ζωή του. Αντικειμενικό τεκμήριο για ένα πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αποτελεί η καθυστέρηση άνω των 90 ημερών, καθώς και άλλες πληροφορίες σχετικά με σημαντικές οικονομικές δυσκολίες του χρεώστη.

Τα ακόλουθα είναι τα βασικά δεδομένα που εισάγονται για την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών του Ομίλου και της Εταιρείας, όσον αφορά τις εκτιμήσεις των ΑΠΖ του Ομίλου και της Εταιρείας:

- Άνοιγμα σε Αθέτηση ("EAD"): αντιπροσωπεύει το ποσό του ανοίγματος κατά την ημερομηνία αναφοράς.
- Πιθανότητα Αθέτησης ("PD"): Η πιθανότητα αθέτησης είναι μια εκτίμηση της πιθανότητας εντός του συγκεκριμένου χρονικού ορίζοντα. Ο Όμιλος και η Εταιρεία υπολογίζουν τις Πιθανότητες Αθέτησης, χρησιμοποιώντας ιστορικά στοιχεία, τις παραδοχές και τις μελλοντικές εκτιμήσεις.
- Ζημία σε Περίπτωση Αθέτησης ("LGD"): αντιπροσωπεύει την εκτίμηση της ζημίας που θα πραγματοποιηθεί κατά την ημερομηνία αθέτησης. Η Ζημία σε Περίπτωση Αθέτησης υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών του μέσου που οφείλονται και των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών του μέσου που αναμένεται να εισπραχθούν. Ο προσδιορισμός της Ζημίας σε Περίπτωση Αθέτησης εξετάζει επίσης και την επίδραση της ανάκτησης των αναμενόμενων ταμειακών ροών που προκύπτουν από τις εξασφαλίσεις που διακρατούν ο Όμιλος και η Εταιρεία.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία κατέχουν εξασφαλίσεις ως μέσα μετρίασης του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζονται με τις απαιτήσεις από πελάτες. Τα βασικά είδη των διακρατούμενων εξασφαλίσεων είναι:

- Μετρητά
- Εγγυητικές επιστολές
- Επιταγές

Την 31.12.2018 ο Όμιλος και η Εταιρεία δεν κατείχαν κάποια απαίτηση από πελάτες για την οποία να μην έχει αναγνωριστεί ΑΠΖ, λόγω της επίδρασης οποιασδήποτε αντίστοιχης εξασφάλισης.

Στο επίκεντρο της επιμέτρησης της ΑΠΖ είναι ο ορισμός της αθέτησης. Ο Όμιλος και η Εταιρεία θεωρούν γεγονός αθέτησης όταν ο οφειλέτης είναι σε καθυστέρηση για περισσότερες από 90 ημέρες ή δεν είναι πιθανό να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις του στον Όμιλο και την Εταιρεία λόγω οικονομικών δυσκολιών.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία επιμετρούν τα ΑΠΖ σε συλλογική βάση για χαρτοφυλάκια απαιτήσεων από πελάτες με παρόμοια πιστωτικά χαρακτηριστικά. Ειδικότερα, ο Όμιλος και η Εταιρεία εκτιμούν τις ΑΠΖ ομαδοποιώντας τις απαιτήσεις βάσει των κοινών χαρακτηριστικών κινδύνου και των ημερών καθυστέρησης.

Επιπλέον, ο Όμιλος και η Εταιρεία αξιολογούν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες που σχετίζονται με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού του Ομίλου και της Εταιρείας, λαμβάνοντας υπόψη πληροφορίες που αφορούν το μέλλον. Οι πληροφορίες που αφορούν το μέλλον ενσωματώνονται στο μοντέλο των ΑΠΖ μέσω της εξέτασης διάφορων εσωτερικών και εξωτερικών πηγών της πραγματικής οικονομικής πληροφορίας και των οικονομικών προβλέψεων.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία αναγνωρίζουν την σχετιζόμενη πρόβλεψη ζημίας σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Στα πλαίσια της διαχείρισης κινδύνου, η Εταιρεία χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία για να αντισταθμίσει τους κινδύνους που συνδέονται με τη μελλοντική διακύμανση των τιμών του αεροπορικού καυσίμου.

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών (commodity swaps).

Τα χρησιμοποιούμενα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα θεωρούνται ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών με τα οποία η Εταιρεία διαχειρίζεται τους κινδύνους που προκαλούν μεταβολή στις ταμειακές ροές και προέρχονται από ένα στοιχείο του ενεργητικού ή μία υποχρέωση ή μία μελλοντική συναλλαγή και η μεταβολή αυτή θα επηρεάσει το αποτέλεσμα της χρήσης. Οι μεταβολές στην λογιστική αξία του αποτελεσματικού μέρους των μέσων αντιστάθμισης αναγνωρίζονται στα Ίδια Κεφάλαια σαν «Αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών», ενώ το μέρος των αντισταθμιστικών μέσων που είναι μη αποτελεσματικό αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Όταν ένα στοιχείο αντιστάθμισης ταμειακών ροών έχει σαν αποτέλεσμα την αναγνώριση ενός μη χρηματοοικονομικού στοιχείου, τότε η Εταιρεία μεταφέρει το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών που έχει αναγνωρίσει απευθείας στο κόστος του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου.

Όταν ένα στοιχείο αντιστάθμισης ταμειακών ροών εκπνεύσει ή πωληθεί, διακοπεί ή ασκηθεί χωρίς να αντικατασταθεί ή όταν ένα αντισταθμιζόμενο στοιχείο δεν πληροί πλέον τα κριτήρια για την λογιστική αντιστάθμιση, κάθε σωρευτικό κέρδος ή ζημιά που υπάρχει στα Ίδια κεφάλαια εκείνη την στιγμή παραμένει στα ίδια κεφάλαια και αναγνωρίζεται όταν η προσδοκώμενη συναλλαγή πραγματοποιηθεί. Εάν η σχετιζόμενη συναλλαγή δεν αναμένεται να πραγματοποιηθεί, το ποσό μεταφέρεται στα αποτελέσματα.

Επιπλέον η Εταιρεία καταγράφει και τεκμηριώνει, την αντισταθμιστική σχέση μεταξύ του αντισταθμιζόμενου στοιχείου και του μέσου αντιστάθμισης αναφορικά με την διαχείριση κινδύνου και την στρατηγική ανάληψης της συναλλαγής. Οι συναλλαγές αυτές αναμένεται να είναι αποτελεσματικές στην αντιστάθμιση των διακυμάνσεων στις ταμειακές ροές των αντικείμενων αντιστάθμισης και εξετάζονται σε κάθε περίοδο αναφοράς, ή νωρίτερα αν κριθεί αναγκαίο, προκειμένου να διαπιστωθεί η αποτελεσματικότητά τους για τις περιόδους κατά τις οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί.

Αποθέματα

Τα αποθέματα αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσεως και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος συμπεριλαμβάνει τα άμεσα υλικά και, όπου συντρέχει περίπτωση, τα άμεσα εργατικά κόστη και τα αναλογούντα γενικά βιομηχανικά έξοδα που πραγματοποιούνται προκειμένου να φέρουν τα αποθέματα στην παρούσα τους θέση και κατάσταση. Το κόστος προσδιορίζεται με τη μέθοδο FIFO. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία εκτιμάται με βάση τις τρέχουσες τιμές πώλησης των αποθεμάτων στα πλαίσια της συνήθους δραστηριότητας αφαιρουμένων και των τυχόν εξόδων πώλησης.

Ταμειακά διαθέσιμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα περιλαμβάνουν τα μετρητά, τις καταθέσεις όψεως και τις βραχυπρόθεσμες μέχρι 3 μήνες επενδύσεις υψηλής ρευστοποίησης και χαμηλού ρίσκου.

Μετοχικό κεφάλαιο

Το μετοχικό κεφάλαιο περιλαμβάνει τις κοινές μετοχές του Ομίλου και της Εταιρείας. Οι κοινές μετοχές περιλαμβάνονται στα ίδια κεφάλαια.

Άμεσα έξοδα για την έκδοση μετοχών, εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, σε μείωση του προϊόντος της έκδοσης.

Τρέχων φόρος εισοδήματος

Ο τρέχων φόρος της τρέχουσας και προηγούμενων περιόδων αναγνωρίζεται ως υποχρέωση στο βαθμό που δεν έχει ακόμα εξοφληθεί και ως απαίτηση στο βαθμό που τα ποσά από φορολογικές ζημιές ξεπερνούν το οφειλόμενο φόρο. Το όφελος που προκύπτει από τυχόν φορολογική ζημιά μπορεί να αναγνωριστεί ως απαίτηση. Τα ποσά των φορολογικών υποχρεώσεων ή των περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να υπολογίζονται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που θα ισχύουν το χρόνο πραγματοποίησής τους και έχουν θεσμοθετηθεί ή ουσιαστικά θεσμοθετηθεί την ημέρα σύνταξης της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.

Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος

Ως αναβαλλόμενες υποχρεώσεις αναγνωρίζονται οι προσωρινές διαφορές μεταξύ της φορολογικής βάσης και της λογιστικής αξίας. Υπάρχουν τρεις εξαιρέσεις στην αναγνώριση αναβαλλόμενης υποχρέωσης:

1. Υποχρεώσεις που προκύπτουν από την αρχική αναγνώριση της υπεραξίας.
2. Υποχρεώσεις που προκύπτουν από την αρχική αναγνώριση μιας απαίτησης ή υποχρέωσης, εκτός από επιχειρηματική συνένωση, όταν κατά το χρόνο της συναλλαγής δεν επηρέαζε ούτε τα λογιστικά ούτε τα φορολογικά αποτελέσματα.
3. Υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις προσωρινές διαφορές που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές, υποκαταστήματα, συγγενείς και με συμμετοχές σε κοινοπραξίες, αλλά μόνο στο βαθμό που η οικονομική οντότητα είναι σε θέση να ελέγξει το χρονικό σημείο της αναστροφής των προσωρινών διαφορών και είναι πιθανό ότι η αντιστροφή δεν θα συμβεί στο προβλεπόμενο μέλλον.

Ως αναβαλλόμενες απαιτήσεις αναγνωρίζονται οι προσωρινές διαφορές μεταξύ φορολογικής βάσης και λογιστικής αξίας, οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές προηγούμενων χρήσεων στο βαθμό που είναι πιθανό φορολογικά κέρδη να είναι διαθέσιμα ώστε να χρησιμοποιηθούν οι προσωρινές διαφορές, εκτός εάν οι αναβαλλόμενες απαιτήσεις προέρχονται από την αρχική αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης, εκτός από επιχειρηματική συνένωση, όταν κατά το χρόνο τη συναλλαγής δεν επηρέαζε ούτε τα λογιστικά ούτε τα φορολογικά αποτελέσματα.

Αναβαλλόμενες απαιτήσεις για εκπιπόμενες προσωρινές διαφορές που προέρχονται από επενδύσεις σε θυγατρικές, συνδεδεμένες, υποκαταστήματα και συμμετοχές σε κοινοπραξίες πρέπει να αναγνωρίζονται στο βαθμό που είναι πιθανό οι προσωρινές διαφορές να αντιστραφούν στο προβλέψιμο μέλλον και τα φορολογικά κέρδη θα είναι διαθέσιμα για τη χρησιμοποίηση των προσωρινών διαφορών.

Το μεταφερόμενο ποσό των αναβαλλόμενων απαιτήσεων πρέπει να επανελέγχεται στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς και να μειώνεται κατά το ποσό που δεν είναι πλέον πιθανό να υπάρχουν επαρκή φορολογικά κέρδη ώστε να επιτρέψουν την ωφέλεια του συνόλου ή μέρους της αναβαλλόμενης απαίτησης να χρησιμοποιηθεί. Μια τέτοια μείωση θα πρέπει στη συνέχεια να αντιστραφεί στο βαθμό που γίνεται πιθανό ότι επαρκή φορολογικά κέρδη θα είναι διαθέσιμα.

Αναβαλλόμενο περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται και για αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές προηγούμενων χρήσεων αν και μόνο αν θεωρείται πιθανό ότι θα υπάρχουν επαρκή μελλοντικά φορολογικά κέρδη έναντι των οποίων θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι φορολογικές ζημιές.

Οι αναβαλλόμενες απαιτήσεις και υποχρεώσεις υπολογίζονται με τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να ισχύουν στην περίοδο όπου η απαίτηση θα ρευστοποιηθεί ή η υποχρέωση θα τακτοποιηθεί, βάσει των φορολογικών συντελεστών που έχουν θεσμοθετηθεί ή ουσιαστικά θεσμοθετηθεί μέχρι το τέλος της περιόδου αναφοράς. Τα μεγέθη θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τις προσδοκίες της Εταιρείας, κατά το τέλος της περιόδου αναφοράς, ως προς τον τρόπο με τον οποίο το μεταφερόμενο ποσό των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων θα πραγματοποιηθεί ή θα τακτοποιηθεί.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις ή υποχρεώσεις δεν προεξοφλούνται.

Ο τρέχων και ο αναβαλλόμενος φόρος πρέπει να αναγνωρίζονται ως έσοδο ή έξοδο και περιλαμβάνονται στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος της χρήσης, εκτός από τις περιπτώσεις που ο φόρος προκύπτει από:

1. Συναλλαγές ή γεγονότα που τα ποσά αναγνωρίζονται απευθείας στην Καθαρή Θέση.
2. Μια επιχειρηματική συνένωση που λογίζεται ως απόκτηση.

Αν ο φόρος αφορά ποσά που χρεώθηκαν ή πιστώθηκαν απευθείας στη Καθαρή Θέση, τότε και ο φόρος θα πιστωθεί ή θα χρεωθεί αντίστοιχα απευθείας στην Καθαρή Θέση.

Αν ο φόρος προκύπτει από μια επιχειρηματική συνένωση που λογίζεται ως απόκτηση, θα πρέπει να αναγνωριστεί ως μια αναγνωρίσιμη φορολογική απαίτηση ή υποχρέωση κατά τον προσδιορισμό της υπεραξίας την ημερομηνία απόκτησής της βάσει των ΔΠΧΑ 3 - Επιχειρηματικές Συνενώσεις.

Οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις πρέπει να συμψηφιστούν στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης μόνο αν η εταιρεία έχει το νόμιμο δικαίωμα και την πρόθεση να τις συμψηφίσει.

Οι αναβαλλόμενες απαιτήσεις ή υποχρεώσεις πρέπει να συμψηφιστούν στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης μόνο αν ο Όμιλος και η Εταιρεία έχουν το νόμιμο δικαίωμα να τις συμψηφίσει και επιβάλλονται από την ίδια φορολογική αρχή.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις μπορούν να συμψηφιστούν μόνο στην κατάσταση της χρηματοοικονομικής θέσης, αν η οικονομική οντότητα έχει το νομικό δικαίωμα να συμψηφίσει τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις με ποσά της αναβαλλόμενης φορολογίας τα οποία επιβάλλονται από την ίδια φορολογική αρχή για την ίδια οντότητα ή διαφορετικές οντότητες που προτίθενται να ρευστοποιήσει το περιουσιακό στοιχείο και να τακτοποιήσει την υποχρέωση ταυτόχρονα.

Παροχές στο προσωπικό μετά την έξοδο από την υπηρεσία

Ο Όμιλος και η Εταιρεία αναγνωρίζουν ως έξοδο στην περίοδο που αφορά, τις εισφορές που καταβάλλει στο πρόγραμμα καθορισμένων συνεισφορών για την παροχή υπηρεσιών των εργαζομένων την περίοδο αυτή. Οι εισφορές σε οργανισμούς συνταξιοδότησης (Ασφαλιστικά ταμεία) αντιμετωπίζονται όπως οι εισφορές σε προγράμματα καθορισμένων συνεισφορών.

Το κόστος των παροχών προσωπικού για το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών υπολογίζεται ετησίως με τη χρήση της μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method), από ανεξάρτητο αναλογιστή στο τέλος της κάθε περιόδου αναφοράς. Η υποχρέωση που εμφανίζεται στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης είναι η παρούσα αξία της δέσμευσης των καθορισμένων παροχών.

Οι συνιστώσες του κόστους καθορισμένων παροχών που αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα (κέρδη ή ζημίες) είναι οι εξής:

- α) το κόστος τρέχουσας απασχόλησης των εργαζομένων για ένα επιπλέον έτος,
- β) ο καθαρός τόκος επί της υποχρέωσης, που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του επιτοκίου προεξόφλησης επί την καθαρή υποχρέωση καθορισμένων παροχών στην αρχή της περιόδου αναφοράς,
- γ) το κόστος παρελθούσης προϋπηρεσίας εξαιτίας τυχών αλλαγών ή περικοπών στα δεδομένα του προγράμματος και
- δ) τα κέρδη ή οι ζημίες που προκύπτουν από διακανονισμούς.

Τα αναλογιστικά κέρδη και ζημίες που προκύπτουν από αυξήσεις ή μειώσεις στην παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών λόγω μεταβολών στις αναλογιστικές παραδοχές και προσαρμογών βάσει της προϋπηρεσίας, αναγνωρίζονται στα Λοιπά Συνολικά Εισοδήματα.

Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν υπάρχει μία παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη δέσμευση ως αποτέλεσμα παρελθοντικών γεγονότων, είναι πιθανόν ότι θα απαιτηθεί εκροή πόρων για τον διακανονισμό της δέσμευσης και το απαιτούμενο ποσό μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα. Οι προβλέψεις επιμετρούνται στην καλύτερη δυνατή εκτίμηση στην οποία καταλήγει η Διοίκηση σε ότι αφορά στο κόστος που θα προκύψει για τον διακανονισμό της υποχρέωσης.

Αναγνώριση εσόδων

Τα έσοδα περιλαμβάνουν την εύλογη αξία των πωλήσεων καυσίμων σε αεροπορικές εταιρείες και παροχής υπηρεσιών, καθαρά από Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, εκπτώσεις και επιστροφές. Η αναγνώριση των εσόδων γίνεται ως εξής:

(α) Πώληση πετρελαιοειδών προϊόντων

Αναγνώριση

Στις χονδρικές πωλήσεις πετρελαιοειδών προϊόντων το έσοδο αναγνωρίζεται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, κατά την οποία ο πελάτης αποκτά τον έλεγχο των μεταβιβαζόμενων προϊόντων, η οποία είναι όταν τα προϊόντα παραδίδονται σύμφωνα με την σύμβαση που έχει συνταχθεί και υπογραφεί μεταξύ των αντισυμβαλλομένων. Μετά την παράδοση των προϊόντων, ο αγοραστής έχει την ικανότητα να ορίσει την χρήση και να αποκομίσει ουσιωδώς όλα τα υπολειπόμενα οφέλη που απορρέουν από τα προϊόντα αυτά, είτε μεταπωλώντας τα στους τελικούς καταναλωτές είτε μέσω της εσωτερικής ανάλυσης αυτών για την παραγωγή προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών. Η Εταιρεία και ο Όμιλος αναγνωρίζουν μια εμπορική απαίτηση όταν τα προϊόντα παραδίδονται στο πελάτη, δεδομένου ότι την χρονική αυτή στιγμή το δικαίωμα σε αντάλλαγμα γίνεται ανεπιφύλακτο, καθώς απαιτείται μόνο η πάροδος του χρόνου προκειμένου να καταστεί απαιτητή η πληρωμή του εν λόγω ανταλλάγματος.

Επιμέτρηση

Το ποσό του εσόδου που αναγνωρίζεται είναι το ποσό που έχει επιμεριστεί στην αντίστοιχη συμβατική υποχρέωση που εκπληρώθηκε, με βάση το αντίτιμο που αναμένουν να λάβουν ο Όμιλος και η Εταιρεία σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης.

Απεικόνιση

Εμπορικές απαιτήσεις

Εμπορική απαίτηση είναι το δικαίωμα του Ομίλου και της Εταιρείας σε αντάλλαγμα το οποίο είναι ανεπιφύλακτο. Ένα δικαίωμα σε αντάλλαγμα θεωρείται ανεπιφύλακτο εάν απαιτείται μόνο η πάροδος του χρόνου προκειμένου να καταστεί απαιτητή η πληρωμή του εν λόγω ανταλλάγματος. Ο Όμιλος και η Εταιρεία αντιμετωπίζουν λογιστικά τις εμπορικές απαιτήσεις σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 (βλέπε Σημείωση 20).

Συμβατικό περιουσιακό στοιχείο

Συμβατικό περιουσιακό στοιχείο είναι το δικαίωμα του Ομίλου και της Εταιρείας σε αντάλλαγμα έναντι αγαθών ή υπηρεσιών τα οποία ο Όμιλος και η Εταιρεία έχουν μεταβιβάσει στους πελάτες τους. Όταν ο Όμιλος και η Εταιρεία εκτελούν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις μεταβιβάζοντας αγαθά ή υπηρεσίες σε πελάτη προτού ο πελάτης πληρώσει το αντάλλαγμα ή προτού καταστεί απαιτητή η πληρωμή, ο Όμιλος και η Εταιρεία απεικονίζουν τη σύμβαση ως συμβατικό περιουσιακό στοιχείο. Ο Όμιλος και η Εταιρεία αξιολογούν ένα συμβατικό περιουσιακό στοιχείο για απομείωση σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Συμβατική υποχρέωση

Συμβατική υποχρέωση είναι η υποχρέωση του Ομίλου και της Εταιρείας να μεταβιβάσουν στους πελάτες τους αγαθά ή υπηρεσίες για τα οποία ο Όμιλος και η Εταιρεία έχουν λάβει αντάλλαγμα (ή είναι απαιτητό ένα ποσό του ανταλλάγματος) από τον πελάτη. Όταν ο πελάτης καταβάλει αντάλλαγμα ή ο Όμιλος και η Εταιρεία διατηρούν δικαίωμα επί ενός ποσού ανταλλάγματος το οποίο είναι ανεπιφύλακτο (ήτοι εισπρακτέο), προτού ο Όμιλος και η Εταιρεία μεταβιβάσουν το αγαθό ή την υπηρεσία στον πελάτη, ο Όμιλος και η Εταιρεία απεικονίζουν τη σύμβαση ως συμβατική υποχρέωση όταν η πληρωμή πραγματοποιείται ή καθίσταται απαιτητή (όποιο από τα δύο ισχύει πρώτο).

(β) Έσοδα από παροχή υπηρεσιών

Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών λογίζονται την περίοδο που παρέχονται οι υπηρεσίες, με βάση το στάδιο ολοκλήρωσης της παρεχόμενης υπηρεσίας σε σχέση με το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών.

(γ) Έσοδα από τόκους

Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται βάσει χρονικής αναλογίας και με τη χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Όταν υπάρχει απομείωση των απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ρών προεξοφλουμένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο και κατανέμει την έκπτωση σαν έσοδο από τόκους.

(δ) Μερίσματα

Τα μερίσματα λογίζονται ως έσοδα, όταν θεμελιώνεται το δικαίωμα είσπραξης τους.

Διανομή μερισμάτων

Διανομή μερίσματος αναγνωρίζεται ως υποχρέωση όταν η διανομή εγκρίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων.

4. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις της διοικήσεως

Οι εκτιμήσεις και οι κρίσεις της διοίκησης επανεξετάζονται διαρκώς και βασίζονται σε ιστορικά δεδομένα και προσδοκίες για μελλοντικά γεγονότα, που κρίνονται εύλογες σύμφωνα με τα ισχύοντα.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία προβαίνουν σε εκτιμήσεις και παραδοχές σχετικά με την εξέλιξη των μελλοντικών γεγονότων. Οι εκτιμήσεις και παραδοχές που ενέχουν σημαντικό κίνδυνο να προκαλέσουν ουσιώδεις προσαρμογές στις λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στους επόμενους 12 μήνες έχουν ως εξής:

(α) Φόρος εισοδήματος

Απαιτείται κρίση για τον προσδιορισμό της πρόβλεψης για φόρο εισοδήματος και αναβαλλόμενη φορολογία διότι υπάρχουν συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο τελικός προσδιορισμός του φόρου είναι αβέβαιος.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος προσδιορίζεται με τους φορολογικούς συντελεστές και νόμους που αναμένεται να ισχύσουν όταν οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις θα πραγματοποιηθούν ή οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις θα αποπληρωθούν, όπως αυτοί (οι μελλοντικοί φορολογικοί συντελεστές) είναι γνωστοί κατά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται κατά την έκταση στην οποία θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για την χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση και επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού. Με βάση τα παραπάνω, είναι φανερό ότι η ακρίβεια της εκτίμησης της αναβαλλόμενης φορολογίας, εξαρτάται από σειρά παραγόντων που είτε βρίσκονται εκτός ελέγχου του Ομίλου και της Εταιρείας (π.χ. μεταβολή φορολογικών συντελεστών, μεταβολές στη

φορολογική νομοθεσία που ενδεχομένως επηρεάζουν τη φορολογική βάση των περιουσιακών στοιχείων, ή τις κατηγορίες των προσωρινών διαφορών), είτε βασίζονται σε προβλέψεις για την μελλοντική πορεία της επιχείρησης που εξ ορισμού ενέχουν σημαντικό κίνδυνο. Η αναβαλλόμενη φορολογία επανεκτιμάται σε κάθε ημερομηνία κλεισίματος ισολογισμού και τυχόν ζημίες απομείωσης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα της αντίστοιχης χρήσης.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία αναγνωρίζουν υποχρεώσεις από φόρους στο έτος αναφοράς. Εάν το τελικό αποτέλεσμα του ελέγχου είναι διαφορετικό από το αρχικώς αναγνωρισθέν, η διαφορά θα επηρεάσει τον φόρο εισοδήματος και την πρόβλεψη για αναβαλλόμενη φορολογία της χρήσης.

(β) Συνταξιοδοτικά προγράμματα

Η παρούσα αξία των συνταξιοδοτικών παροχών βασίζεται σε ένα αριθμό παραγόντων που προσδιορίζονται με τη χρήση αναλογιστικών μεθόδων και παραδοχών, όπως το επιτόκιο προεξόφλησης για τον υπολογισμό του κόστους παροχής.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία καθορίζουν το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης στο τέλος κάθε χρήσης. Αυτό ορίζεται ως το επιτόκιο που θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να προσδιοριστεί η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να απαιτηθούν για την κάλυψη των υποχρεώσεων των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων. Για τον καθορισμό του επιτοκίου προεξόφλησης, ο Όμιλος και η Εταιρεία χρησιμοποιούν το επιτόκιο του 1,60%.

Οι λοιπές παραδοχές που έχουν χρησιμοποιηθεί παρουσιάζονται στη Σημείωση 25.

(γ) Επίδικες Υποθέσεις

Ο Όμιλος και η Εταιρεία αναγνωρίζουν πρόβλεψη για επίδικες υποθέσεις βάσει των στοιχείων από τη Νομική Υπηρεσία της. Την 31 Δεκεμβρίου 2018 η Νομική Υπηρεσία του Ομίλου και της Εταιρείας εκτιμούν πως δεν υπάρχει κάποια υπόθεση για την οποία να χρειάζεται να σχηματιστεί πρόβλεψη, εκτός της πρόβλεψης που έχει ήδη σχηματιστεί σε προηγούμενες χρήσεις.

5. Κύκλος εργασιών

Η ανάλυση του κύκλου εργασιών είναι ως κάτωθι:

	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Ποσά σε Ευρώ				
Πωλήσεις:				
Εμπορευμάτων	351.990.459	223.940.658	344.789.203	223.872.323
Σύνολο	351.990.459	223.940.658	344.789.203	223.872.323

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει μία ανάλυση των πωλήσεων ανά γεωγραφική αγορά (εσωτερικό – εξωτερικό):

	1/1 -		1/1 -	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ποσά σε Ευρώ				
Πωλήσεις εσωτερικού	142.332.258	98.774.753	142.327.601	98.762.242
Πωλήσεις εξωτερικού	209.658.201	125.165.905	202.461.602	125.110.081
Σύνολο	351.990.459	223.940.658	344.789.203	223.872.323

Οι πωλήσεις εξωτερικού αφορούν σε πωλήσεις καυσίμων σε αεροπορικές εταιρείες εξωτερικού, που πραγματοποιούν πτήσεις στην Ελλάδα καθώς και στα έσοδα από την «Shell & MOH Aviation Fuels Bulgaria» που δραστηριοποιείτε στο εξωτερικό.

6. Έξοδα ανά κατηγορία

Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	Όμιλος		Εταιρεία	
		1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Παροχές σε εργαζομένους	7	798.844	672.438	798.844	672.438
Αποσβέσεις ενσώματων περιουσιακών στοιχείων	14	11.850	10.075	11.850	10.075
Αποσβέσεις άυλων περιουσιακών στοιχείων	15	23.513	8.979	8.878	8.979
Προμήθειες πωλήσεων		638.327	491.410	619.238	491.128
Μεταφορικά		9.999.879	8.508.606	9.756.826	8.506.289
Έξοδα εξυπηρέτησης αεροδρομίων		7.309.460	5.721.457	7.074.053	5.718.692
Αμοιβές & έξοδα τρίτων		1.521.188	1.384.608	1.356.519	1.307.075
Λοιπά		653.765	642.893	648.899	641.416
Σύνολο		20.956.826	17.440.466	20.275.107	17.356.092
Κατανομή ανά λειτουργία:		1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Έξοδα διάθεσης		20.027.892	16.613.735	19.507.420	16.608.652
Έξοδα διοίκησης		928.934	826.731	767.687	747.440
Σύνολο		20.956.826	17.440.466	20.275.107	17.356.092

Στις αμοιβές και έξοδα τρίτων περιλαμβάνονται και αμοιβές των νόμιμων ελεγκτών συνολικού ποσού € 68.500 (31.12.17: € 64.000), που αφορούν παροχή υπηρεσιών ελεγκτικής φύσης.

7. Παροχές σε εργαζομένους

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Μισθοί και ημερομίσθια	454.637	406.856	454.637	406.856
Εργοδοτικές εισφορές	126.929	116.367	126.929	116.367
Λοιπές εργοδοτικές παροχές και έξοδα	41.335	44.911	41.335	44.911
Συνταξιοδοτικό κόστος	14.763	4.304	14.763	4.304
Προβλέψεις έκτακτων αμοιβών προσωπικού	161.180	100.000	161.180	100.000
Σύνολο	798.844	672.438	798.844	672.438

8. Άλλα λειτουργικά έσοδα

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Έσοδα προμηθειών	82.038	68.090	82.038	68.090
Έσοδα εξυπηρέτησης πελατών	1.973.505	1.827.024	1.973.505	1.827.024
Έσοδα από παροχή υπηρεσιών στα αεροδρόμια	6.596.763	5.520.978	6.596.763	5.520.978
Σύνολο	8.652.306	7.416.092	8.652.306	7.416.092

9. Λοιπά κέρδη/ (ζημιές)

	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Ποσά σε Ευρώ				
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) από παράγωγα	(74.375)	593.379	(74.375)	593.379
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές	(243.666)	(598.119)	(257.023)	(596.739)
Λοιπά	(38.853)	9.920	(38.882)	9.924
Σύνολο	(356.894)	5.179	(370.280)	6.564

10. Χρηματοοικονομικά έξοδα

	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Ποσά σε Ευρώ				
Τόκοι και συναφή έξοδα	33.527	17.106	16.254	16.631
Έξοδα Εγγυητικών επιστολών	66.813	72.553	66.062	72.487
Σύνολο	100.340	89.659	82.316	89.118

11. Έσοδα από επενδύσεις & συμμετοχές

	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Ποσά σε Ευρώ				
Έσοδα τόκων	127	8.283	127	8.283
Έσοδα από μερίσματα	-	-	757.099	695.189
Κέρδη από συγγενείς εταιρείες	980.252	576.895	-	-
Σύνολο	980.379	585.178	757.226	703.472

Τα Κέρδη από Συγγενείς Εταιρείες ποσού € 980.252 χιλιάδων αφορούν την αναλογία του Ομίλου επί των χρηματοοικονομικών αποτελεσμάτων των ενοποιούμενων με τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης εταιρειών «Gissco A.E.» και «Safco A.E.». Το αντίστοιχο ποσό για την χρήση του 2017 ανήλθε σε € 576.895.

12. Φόρος εισοδήματος

	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Ποσά σε Ευρώ				
Φόρος εισοδήματος τρέχουσας χρήσης	3.619.890	2.817.492	3.619.890	2.817.492
Διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων	51.412	13.151	51.412	13.151
Τέλος επιτηδεύματος	11.700	10.100	11.700	10.100
Αναβαλλόμενος φόρος	(97.831)	(44.668)	(97.831)	(44.668)
Σύνολο	3.585.171	2.796.075	3.585.171	2.796.075

Ο φόρος εισοδήματος για τις χρήσεις 2018 και 2017 είναι υπολογισμένος με 29%.

Βάσει του νέου φορολογικού νόμου 4579/2018 τα νομικά πρόσωπα φορολογούνται με συντελεστή 28% για το έτος 2019, 27% για το έτος 2020, 26% για το έτος 2021 και 25% για τα έτη 2022 και μετά.

Για τυχόν διανομή μερίσματος που θα εγκριθεί εντός του 2018, οι μέτοχοι απαλλάσσονται της παρακράτησης φόρου βάσει του Ν 4172/2014. Ο φόρος εισοδήματος της χρήσης προκύπτει αφού υπολογιστούν πάνω στο λογιστικό κέρδος, οι κάτωθι φορολογικές επιδράσεις:

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Κέρδη προ φόρων	13.003.276	10.089.807	13.056.337	10.290.872
Φόρος υπολογισμένος με βάση ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές	3.770.950	2.926.044	3.786.338	2.984.353
Διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων	51.412	13.151	51.412	13.151
Τέλος επιτηδεύματος	11.700	10.100	11.700	10.100
Φόρος που αναλογεί σε έξοδα μη εκπεστέα φορολογικά	11.418	4.473	11.418	4.473
Φόρος που αναλογεί σε απαλασσόμενα της φορολογίας έσοδα	(219.559)	(201.605)	(219.559)	(201.605)
Λοιπά	(40.750)	43.912	(56.138)	(14.397)
Σύνολο	3.585.171	2.796.075	3.585.171	2.796.075

Για τις χρήσεις 2011 και εφεξής η Εταιρεία εφαρμόζει τις διατάξεις του άρθρου 17 του Νόμου 3842/2010 (ΠΟΛ.1159/2013) και του άρθρου 65Α του Ν.4174/2013, σύμφωνα με τα οποία, η Εταιρεία υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο από τον Νόμιμο Ελεγκτή της.

13. Μερίσματα

Τα μερίσματα των μετόχων προτείνονται από τη διοίκηση στο τέλος κάθε χρήσης και τελούν υπό την έγκριση της Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων.

Η Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων που έλαβε χώρα στις 29 Ιουνίου του 2018 ενέκρινε την διανομή του υπόλοιπου μερίσματος από τα κέρδη του 2017 συνολικού ποσού € 7.000.000 (είχε ήδη διανεμηθεί προμέρισμα στο 2017 ποσού € 3.288.077).

Επιπρόσθετα, το Διοικητικό Συμβούλιο στις 9 Νοεμβρίου 2018 ενέκρινε τη διανομή προμερίσματος από τα κέρδη του 2018, συνολικού ποσού € 4.100.000 (31.12.2017: € 3.288.077). Η καταβολή του προμερίσματος πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2018.

14. Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Η κίνηση των ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου κατά την χρήση 1/1/2017 – 31/12/2017 και κατά την χρήση 1/1/2018 – 31/12/2018 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Ποσά σε Ευρώ	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Κόστος				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	28.652	200.511	-	229.163
Προσθήκες	-	8.183	104.691	112.874
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	28.652	208.694	104.691	342.037
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	28.652	208.694	104.691	342.037
Προσθήκες	-	-	39.402	39.402
Ανακατανομές	-	7.402	(112.093)	(104.691)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	28.652	216.096	32.000	276.748
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	25.731	52.350	-	78.081
Αποσβέσεις	182	9.893	-	10.075
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	25.913	62.243	-	88.156
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	25.913	62.243	-	88.156
Αποσβέσεις	183	11.667	-	11.850
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	26.096	73.910	-	100.006
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2017	2.739	146.451	104.691	253.881
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2018	2.556	142.186	32.000	176.742

Η κίνηση των ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων της Εταιρείας κατά την χρήση 1/1/2017 – 31/12/2017 και κατά την χρήση 1/1/2018 – 31/12/2018 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Ποσά σε Ευρώ	Μεταφορικά μέσα	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Ακίνητοποιήσε ις υπό εκτέλεση	Σύνολο
Κόστος				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	28.652	200.511	-	229.163
Προσθήκες	-	8.183	-	8.183
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	28.652	208.694	-	237.346
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	28.652	208.694	-	237.346
Προσθήκες	-	-	11.402	11.402
Ανακατανομές	-	7.402	(7.402)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	28.652	216.096	4.000	248.748
Συσσωρευμένες αποσβέσεις				
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	25.731	52.350	-	78.081
Αποσβέσεις	182	9.893	-	10.075
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	25.913	62.243	-	88.156
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	25.913	62.243	-	88.156
Αποσβέσεις	183	11.667	-	11.850
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	26.096	73.910	-	100.006
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2017	2.739	146.451	-	149.190
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2018	2.556	142.186	4.000	148.742

15. Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου και της Εταιρείας αποτελούνται από προγράμματα λογισμικού. Η κίνηση των άυλων περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου και της Εταιρείας κατά την χρήση 1/1/2017 – 31/12/2017 και κατά την χρήση 1/1/2018 – 31/12/2018 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος	Εταιρεία
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	78.644	78.644
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	78.644	78.644
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	78.644	78.644
Προσθήκες	56.425	-
Ανακατομές	104.691	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	239.760	78.644
Συσσωρευμένες αποσβέσεις		
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	46.854	46.854
Αποσβέσεις	8.979	8.979
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	55.833	55.833
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	55.833	55.833
Αποσβέσεις	23.513	8.878
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	79.347	64.711
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2017	22.811	22.811
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2018	160.414	13.933

16. Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες

Οι Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες του Ομίλου είναι οι ακόλουθες:

Επωνυμία	Έδρα	Ποσοστό συμμετοχής	Αντικείμενο Δραστηριότητας	Μέθοδος Ενοποιήσεως	Σχέση Συμμετοχής
SHELL & MOH AVIATION FUELS BULGARIA EOOD	ΣΟΦΙΑ, ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	100%	ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	Ολική	Άμεση
SHELL & MOH AVIATION FUELS CYPRUS LTD	ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΚΥΠΡΟΣ	100%	ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	Ολική	Άμεση
GISSCO A.E.	ΕΛΛΗΝΙΚΟ, ΑΤΤΙΚΗ	50%	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ	Καθαρή Θέση	Άμεση
SAFCO A.E.	ΣΠΑΤΑ, ΑΤΤΙΚΗ	33%	ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΣΠΑΤΩΝ	Καθαρή Θέση	Άμεση

Τα ποσά με τα οποία είναι εκφρασμένες οι αξίες των συμμετοχών σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες του Ομίλου είναι τα ακόλουθα :

Επωνυμία	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ποσά σε €				
SHELL & MOH AVIATION FUELS BULGARIA	0	0	307.000	307.000
SHELL & MOH AVIATION FUELS CYPRUS LTD	0	0	23.000	0
GISSCO A.E.	2.043.861	1.905.012	1.982.175	1.982.175
SAFCO A.E.	887.347	803.043	740.000	740.000
Σύνολο	2.931.208	2.708.055	3.052.175	3.029.175

17. Ίδρυση/Εξαγορά θυγατρικών εταιρειών

SHELL & MOH AVIATION FUELS CYPRUS LTD

Τον Μάρτιο του 2018 ολοκληρώθηκε από την Εταιρεία η ίδρυση κατά 100% της "SHELL & MOH AVIATION FUELS CYPRUS LTD", με έδρα τη Λευκωσία Κύπρου και μετοχικό κεφάλαιο € 23 χιλιάδες. Κύρια δραστηριότητα της εταιρείας είναι η εμπορία αεροπορικών καυσίμων.

18. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	113.918	84.894	113.918	84.894
Σύνολο	113.918	84.894	113.918	84.894

Οι Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις αφορούν κυρίως απαιτήσεις από εταιρείες του Ομίλου και της Εταιρείας, για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης.

19. Αποθέματα

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Εμπορεύματα	2.419.468	2.349.735	2.282.428	2.337.466
Σύνολο	2.419.468	2.349.735	2.282.428	2.337.466

Σημειώνεται ότι τα αποθέματα κατά το κλείσιμο της χρήσης αποτιμώνται στην χαμηλότερη τιμή μεταξύ της αξίας κτήσης τους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας τους. Δεν προέκυψε ανάγκη προσαρμογής.

Το κόστος των αποθεμάτων που αναγνωρίστηκε σαν έξοδο στο κόστος πωληθέντων κατά την τρέχουσα και προηγούμενη χρήση ήταν για το 2018 € 329.223.929 και για το 2017 € 206.331.281 (Εταιρεία: το 2018 € 322.432.816 και για το 2017 € 206.266.476).

20. Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις

Οι πελάτες και οι λοιπές βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις του Ομίλου και της Εταιρείας κατά την 31/12/2018, αποτελούνται κυρίως από απαιτήσεις από την πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία κατέχουν τους πελάτες και τις λοιπές βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις με στόχο την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών, ως εκ τούτου τις επιμετρά στο αποσβενόμενο κόστος εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Οι πελάτες και οι λοιπές βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις που είναι άτοκες, εμφανίζονται στην ονομαστική αξία τους, απομειωμένες κατά τα εκτιμώμενα μη ανακτήσιμα ποσά, ενώ εκείνα με σημαντική χρηματοοικονομική συνιστώσα αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους.

Ακολουθεί ανάλυση πελατών και λοιπών βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων:

Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	Όμιλος		Εταιρεία	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Πελάτες		8.209.077	6.050.181	7.464.061	6.020.326
Μείον: Προβλέψεις επισφάλειας πελατών		(341.232)	(341.232)	(341.232)	(341.232)
Τελικές εμπορικές απαιτήσεις		7.867.845	5.708.949	7.122.829	5.679.094
Απαιτήσεις από συνδεδεμένα μέρη	32	30.785	24.218	30.785	24.218
ΦΠΑ εισπρακτέο		1.404.338	1.226.237	1.155.213	1.201.032
Συμβατικό περιουσιακό στοιχείο		4.014.101	3.456.255	4.014.101	3.456.255
Λοιπές απαιτήσεις		2.024.074	483.467	429.438	429.904
Μείον: Προβλέψεις για επισφαλείς χρεώστες		(339.344)	(339.344)	(339.344)	(339.344)
Προπληρωθέντα έξοδα		112.299	131.992	93.641	131.992
Σύνολο		15.114.098	10.691.774	12.506.663	10.583.151

Οι πελάτες και λοιπές απαιτήσεις αναλύονται στα εξής νομίσματα:

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ευρώ (EUR)	6.271.436	5.597.513	6.270.769	5.597.513
Δολλάριο (USD)	6.980.910	5.015.492	6.235.894	4.985.638
Λοιπά	1.861.753	78.769	-	-
Σύνολο	15.114.098	10.691.774	12.506.663	10.583.151

Εντός του κονδυλίου «Λοιπά» περιλαμβάνονται απαιτήσεις της θυγατρικής εταιρείας SHELL & MOH AVIATION FUELS BULGARIA EOOD που το λειτουργικό της νόμισμα δεν είναι ευρώ.

Η μέση πιστωτική περίοδος που προκύπτει από την πώληση αγαθών για τον Όμιλο είναι 7 ημέρες και για το 2017 ήταν 5 ημέρες. Αντίστοιχα για την Εταιρεία η μέση πιστωτική περίοδος είναι 7 ημέρες, ενώ για το 2017 ήταν 9 ημέρες.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία, δεδομένης της εφαρμογής της απλοποιημένης προσέγγισης του ΔΠΧΑ 9, υπολογίζουν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές πάντοτε σε ποσό που αντιπροσωπεύει υστερήσεις ταμειακών ροών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων τους σταθμισμένες με το κίνδυνο να γίνει αθέτηση. Κατά συνέπεια αυτού οι απαιτήσεις από πελάτες και οι λοιπές βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις ταξινομούνται είτε στο στάδιο 2, είτε στο στάδιο 3.

Στο Στάδιο 3 ταξινομούνται απαιτήσεις συνολικού ποσού € 680.576 ενώ το υπόλοιπο των απαιτήσεων ταξινομείται στο Στάδιο 2.

Η μέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται σε συγκεκριμένους παραμέτρους πιστωτικού κινδύνου (δηλ. πιθανότητα αθέτησης (Probability of Default-PD), ζημιά σε περίπτωση αθέτησης (Loss Given Default-LGD)) οι οποίοι υπολογίζονται κατόπιν ανάλυσης ιστορικών δεδομένων, των υφιστάμενων συνθηκών της αγοράς καθώς και μελλοντικών εκτιμήσεων που εκτελούνται στο τέλος της εκάστοτε περιόδου αναφοράς.

Για τη χρήση που έληξε στις 31/12/2018 σύμφωνα με τη νέα μεθοδολογία που προβλέπετε από το ΔΠΧΑ 9 δεν πρόεκυψε μεταβολή στην πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις.

21. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα αποτελούνται από βραχυπρόθεσμες καταθέσεις. Η λογιστική αξία των ταμειακών διαθεσίμων προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

Ποσά σε Ευρώ	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Διαθέσιμα σε τράπεζες	12.158.176	8.435.784	12.068.532	8.314.255
Σύνολο	12.158.176	8.435.784	12.068.532	8.314.255

Τα ταμειακά διαθέσιμα του Ομίλου και της Εταιρείας αναλύονται στα εξής νομίσματα όπως παρακάτω:

Ποσά σε Ευρώ	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ευρώ	9.574.154	8.291.263	9.543.900	8.231.831
Δολλάριο ΗΠΑ	2.529.515	120.722	2.524.632	82.424
Λοιπά	54.507	23.799	-	-
Σύνολο	12.158.176	8.435.784	12.068.532	8.314.255

Εντός του κονδυλίου «Λοιπά» περιλαμβάνονται ταμειακά διαθέσιμα της θυγατρικής εταιρείας SHELL & MOH AVIATION FUELS BULGARIA EOOD στο τοπικό νόμισμα (Λέβ Βουλγαρίας).

22. Μετοχικό κεφάλαιο

Το μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας την 31 Δεκεμβρίου 2018 ανέρχεται σε € 7.547.000 και διαιρείται σε 754.700 μετοχές ποσού € 10 έκαστη.

23. Αποθεματικά

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ	Τακτικό αποθεματικό	Αφορολόγητα αποθεματικά	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	1.587.560	773.611	2.361.171
Μεταφορά	373.011	-	373.011
Διανομή αποθεματικών βάσει Ν.4172/2013	-	(390.264)	(390.264)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	1.960.571	383.347	2.343.918
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	1.960.571	383.347	2.343.918
Μεταφορά	469.252	-	469.252
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	2.429.823	383.347	2.813.170

Εταιρεία**Ποσά σε Ευρώ**

	Τακτικό αποθεματικό	Αφορολόγητα αποθεματικά	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	1.587.560	773.611	2.361.171
Μεταφορά	373.011	-	373.011
Διανομή αποθεματικών βάσει Ν.4172/2013	-	(390.264)	(390.264)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	1.960.571	383.347	2.343.918
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	1.960.571	383.347	2.343.918
Μεταφορά	469.252	-	469.252
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018	2.429.823	383.347	2.813.170

(α) Τακτικό αποθεματικό

Το Τακτικό Αποθεματικό σχηματίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της Ελληνικής Νομοθεσίας (Ν.2190/20, άρθρα 44 και 45) κατά την οποία ποσό τουλάχιστον ίσο με το 5% των ετησίων καθαρών (μετά φόρων) κερδών, είναι υποχρεωτικό να μεταφερθεί στο Τακτικό Αποθεματικό μέχρι το ύψος του να φθάσει το ένα τρίτο του καταβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Το τακτικό αποθεματικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κάλυψη ζημιών μετά από απόφαση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων, και ως εκ τούτου δε μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιοδήποτε άλλο λόγο.

(β) Αφορολόγητα αποθεματικάΑφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων

Παρακολουθούνται τα αποθεματικά που σχηματίζονται από καθαρά κέρδη, τα οποία με βάση ειδικές διατάξεις αναπτυξιακών νόμων, που ισχύουν κάθε φορά, δεν φορολογούνται, γιατί χρησιμοποιήθηκαν για την απόκτηση νέου πάγιου παραγωγικού εξοπλισμού. Δηλαδή, σχηματίζονται από καθαρά κέρδη για τα οποία δεν υπολογίζεται και δεν καταβάλλεται φόρος.

Αποθεματικά από απαλλασσόμενα της φορολογίας έσοδα και από έσοδα φορολογηθέντα κατά ειδικό τρόπο

Περιλαμβάνεται το μέρος των αδιανέμητων καθαρών κερδών κάθε χρήσης που προέρχεται από απαλλασσόμενα της φορολογίας έσοδα και από έσοδα φορολογηθέντα κατά ειδικό τρόπο με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης.

Τα ανωτέρω αποθεματικά μπορούν να κεφαλαιοποιηθούν και να διανεμηθούν (αφού ληφθούν υπόψη οι περιορισμοί που μπορεί να ισχύουν κάθε φορά) με απόφαση της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Σε περίπτωση κεφαλαιοποίησης ή διανομής υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

24. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος

Οι κυριότερες απαιτήσεις και υποχρεώσεις από αναβαλλόμενη φορολογία που λογιστικοποιήθηκαν, καθώς και οι κινήσεις τους κατά την διάρκεια των χρήσεων 2018 και 2017 είναι οι εξής:

Όμιλος Ποσά σε €	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	Χρέωση/ (πίστωση) στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	Χρέωση/ (πίστωση) στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018
Αναβαλλόμενη φορολογία από:						
Διαφορά φορολογικής και λογιστικής βάσης των πάγιων περιουσιακών στοιχείων	(2.886)	(8.413)	(11.299)	(11.299)	(5.304)	(16.603)
Αποζημιώσεις αποχώρησης προσωπικού	62.770	14.899	77.669	77.669	(1.277)	76.392
Λοιπές προσωρινές διαφορές μεταξύ φορολογικής και λογιστικής βάσης	38.625	38.182	76.806	76.806	104.412	181.218
Σύνολο λογιστικής	98.509	44.668	143.176	143.176	97.831	241.007

Εταιρεία Ποσά σε €	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	Χρέωση/ (πίστωση) στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2018	Χρέωση/ (πίστωση) στην κατάσταση συνολικού εισοδήματος	Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2018
Αναβαλλόμενη φορολογία από:						
Διαφορά φορολογικής και λογιστικής βάσης των πάγιων περιουσιακών στοιχείων	(2.886)	(8.413)	(11.299)	(11.299)	(5.304)	(16.603)
Αποζημιώσεις αποχώρησης προσωπικού	62.770	14.899	77.669	77.669	(1.277)	76.392
Λοιπές προσωρινές διαφορές μεταξύ φορολογικής και λογιστικής βάσης	38.625	38.182	76.806	76.806	104.412	181.218
Σύνολο λογιστικής	98.509	44.668	143.176	143.176	97.831	241.007

Στις λοιπές προσωρινές διαφορές μεταξύ φορολογικής και λογιστικής βάσης συμπεριλαμβάνεται κυρίως αναβαλλόμενη φορολογία από αποτιμήσεις παραγώγων, φορολογική αναμόρφωση προηγούμενων χρήσεων, προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις, και από λοιπές βραχυπρόθεσμες προβλέψεις.

Παρακάτω είναι η ανάλυση του υπολοίπου της αναβαλλόμενης φορολογίας πριν τον συμψηφισμό για λόγους παρουσίασης:

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις:	(76.834)	(172.191)	(76.834)	(172.191)
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις:	317.841	315.367	317.841	315.367
Σύνολο	241.007	143.176	241.007	143.176

25. Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Για τον υπολογισμό των υποχρεώσεων της Εταιρείας προς τους εργαζομένους της αναφορικά με τη μελλοντική καταβολή παροχών ανάλογα με το χρόνο της προϋπηρεσίας τους, διενεργήθηκε αναλογιστική μελέτη. Η υποχρέωση προσμετράται και απεικονίζεται κατά την ημερομηνία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με βάση το αναμενόμενο να καταβληθεί δεδουλευμένο δικαίωμα του κάθε εργαζομένου. Το ποσό του δεδουλευμένου δικαιώματος παρουσιάζεται προεξοφλούμενο στην παρούσα αξία του σε σχέση με το προβλεπόμενο χρόνο καταβολής του.

Επίσης, η Εταιρεία έχει την υποχρέωση, σύμφωνα με τον Ν. 2112/20, για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα από την ισχύουσα εργατική νομοθεσία.

Οι πιο πρόσφατες αναλογιστικές εκτιμήσεις της υποχρέωσης για την αποζημίωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης, έγιναν την 31^η Δεκεμβρίου 2018, καθώς και την προηγούμενη χρήση από ανεξάρτητο εγκεκριμένο αναλογιστή. Η παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών και τα συναφή κόστη τρεχουσών και παραχθεισών υπηρεσιών υπολογίστηκαν με τη μέθοδο «projected unit credit method».

Την 31.12.2018 οι θυγατρικές εταιρείες δεν απασχολούσαν μονιμο προσωπικό.

Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για λογιστικούς σκοπούς είναι οι εξής:

	31/12/2018	31/12/2017
Προεξοφλητικό επιτόκιο	1,60%	1,40%
Πληθωρισμός	1,75%	1,75%
Αύξηση αποδοχών προσωπικού	1,75%	1,75%

Η πρόβλεψη για αποζημιώσεις προσωπικού του προγράμματος καθορισμένων παροχών καθώς και της υποχρέωσης για την αποζημίωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης αναλύεται ως εξής:

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Παρούσα αξία υποχρέωσης για αποχώρηση από την υπηρεσία	305.569	267.825	305.569	267.825
Καθαρή υποχρέωση αναγνωρισμένη στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης	305.569	267.825	305.569	267.825

Τα ποσά που καταχωρήθηκαν στην Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος αναφορικά με το πρόγραμμα προκαθορισμένων παροχών καθώς και της υποχρέωσης για την αποζημίωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Κόστος τρεχουσών παροχών	11.014	1.274	11.014	1.274
Καθαρός τόκος επί της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών	3.750	3.030	3.750	3.030
Καθαρό έξοδο αναγνωρισμένο στο αποτέλεσμα	14.764	4.304	14.764	4.304

Το παραπάνω αναγνωρισμένο έξοδο συμπεριλαμβάνεται στα λειτουργικά έξοδα του Ομίλου και της Εταιρείας ως ακολούθως:

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Έξοδα διοίκησης	1.200	351	1.200	351
Έξοδα διάθεσης	13.564	3.953	13.564	3.953
Σύνολο	14.764	4.304	14.764	4.304

Η κίνηση σε παρούσες αξίες της υποχρέωσης που προκύπτει από το πρόγραμμα καθορισμένων παροχών καθώς και της υποχρέωσης για την αποζημίωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Έναρξη υποχρέωσης καθορισμένων παροχών	267.825	216.447	267.825	216.447
Κόστος τρεχουσών παροχών	11.014	1.274	11.014	1.274
Καθαρό έξοδο τόκου	3.750	3.030	3.750	3.030
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημίες	20.150	47.073	20.150	47.073
Μεταφορά υποχρέωσης στην εταιρεία	2.831	-	2.831	-
Λήξη υποχρέωσης καθορισμένων παροχών	305.569	267.825	305.569	267.825

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την ευαισθησία της παρούσας αξίας της υποχρέωσης για αποχώρηση από την υπηρεσία σε μια λογική μεταβολή του προεξοφλητικού επιτοκίου της τάξεως του +0,5% ή -0,5%

Ανάλυση ευαισθησίας για Υποχρέωση Καθορισμένων Παροχών	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Παρούσα αξία Υποχρέωσης Καθορισμένων Παροχών	305.569	267.825	305.569	267.825
Υπολογισμός με προεξοφλητικό επιτόκιο + 0,5%	254.091	236.039	254.091	236.039
Υπολογισμός με προεξοφλητικό επιτόκιο - 0,5%	369.166	304.676	369.166	304.676

26. Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

Οι προμηθευτές και οι λοιπές υποχρεώσεις αφορούν κυρίως σε αγορές και λειτουργικά κόστη.

Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	Όμιλος		Εταιρεία	
		31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Προμηθευτές		3.362.522	3.135.899	1.788.350	3.044.070
Ποσά οφειλόμενα σε συνδεδεμένα μέρη	32	10.500.997	6.714.736	10.500.997	6.714.736
Δεδουλευμένα έξοδα		1.174.614	351.641	1.153.057	351.641
Ασφαλιστικοί οργανισμοί και λοιποί φόροι/ τέλη		25.155	23.101	25.155	23.101
Λοιπές υποχρεώσεις		42.578	60.552	28.578	29.498
Σύνολο		15.105.866	10.285.929	13.496.137	10.163.046

Η μέση πιστωτική περίοδος για τις αγορές είναι περίπου 14 ημέρες, ενώ για το 2017 ήταν 17 ημέρες. Η διοίκηση του Ομίλου και της Εταιρείας εκτιμά ότι το υπόλοιπο των λειτουργικών υποχρεώσεων που απεικονίζεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

Οι προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις αναλύονται στα εξής νομίσματα:

Ποσά σε Ευρώ	Όμιλος		Εταιρεία	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ευρώ (EUR)	2.866.583	1.756.208	2.812.583	1.731.508
Δολλάριο (USD)	10.701.286	8.431.538	10.683.554	8.431.538
Λοιπά	1.537.997	98.183	-	-
Σύνολο	15.105.866	10.285.929	13.496.137	10.163.046

Εντός του κονδυλίου «Λοιπά» περιλαμβάνονται υποχρεώσεις της θυγατρικής εταιρείας SHELL & MOH AVIATION FUELS BULGARIA EOOD που το λειτουργικό της νόμισμα δεν είναι ευρώ.

27. Δάνεια

Ποσά σε Ευρώ	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Υπερανάληψη	1.427.855	-	-	-
Σύνολο	1.427.855	-	-	-

Ο δανεισμός του Ομίλου αφορά σε υπερανάληψη σε ευρώ της θυγατρικής εταιρείας SHELL & MOH AVIATION FUELS BULGARIA EOOD. Δεν έχουν εγγραφεί βάρη σε πάγια περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου.

28. Φορολογικές υποχρεώσεις

Κατά την τρέχουσα χρήση προκύπτουν φορολογικές υποχρεώσεις για τον Όμιλο και την Εταιρεία ύψους € 805.389 και αφορούν σε φόρο εισοδήματος της τρέχουσας χρήσης € 3.619.890, μειωμένο κατά το ποσό της προκαταβολής για το 2018 ποσού € 2.838.689, και σε τέλος επιτηδεύματος € 24.188.

Αντίστοιχα για την χρήση του 2017 προέκυψαν φορολογικές υποχρεώσεις ύψους € 291.681 και αφορούσαν σε φόρο εισοδήματος της χρήσης € 2.817.491, μειωμένο κατά το ποσό της προκαταβολής για το 2017 € 2.548.897, και τέλος επιτηδεύματος € 23.087.

29. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Οι αποτιμημένες ανοιχτές θέσεις των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων του Ομίλου και της Εταιρείας στο τέλος της τρέχουσας και της προηγούμενης χρήσης έχουν ως εξής:

Ποσά σε Ευρώ	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	(200.286)	143.385	(200.286)	143.385
Σύνολο	(200.286)	143.385	(200.286)	143.385

Οι πραγματικές αξίες των παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων βασίζονται σε αγοραία αποτίμηση (mark to market). Η μεταβολή που παρουσιάζεται οφείλεται στην αύξηση των τιμών platts καθώς και στην αύξηση των ποσοτήτων που αντισταθμίστηκαν κατά το τέλος της τρέχουσας χρήσης.

30. Δεσμεύσεις

Οι μισθώσεις του Ομίλου αφορούν κυρίως χώρους μίσθωσης γραφείων καθώς και μισθώσεις μεταφορικών μέσων.

Ποσά σε Ευρώ	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	1/1 -	1/1 -	1/1 -	1/1 -
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ελάχιστα μισθώματα από συμβάσεις λειτουργικών μισθώσεων που αναγνωρίζονται ως έξοδα της χρήσης	405.300	390.462	402.900	389.062

Δεσμεύσεις από λειτουργικές μισθώσεις – Εταιρεία ως μισθωτής

Κατά την 31/12/2018 και την 31/12/2017, ο Όμιλος και η Εταιρεία έχουν αναληφθείσες δεσμεύσεις από συμβάσεις λειτουργικών μισθώσεων, οι οποίες είναι πληρωτέες ως εξής:

Ποσά σε Ευρώ	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Έως 1 έτος	257.804	355.345	255.404	355.345
Από 2-5 έτη	674.023	875.457	674.023	875.457
Πέραν των 5 ετών	-	32.665	-	32.665
Σύνολο	931.827	1.263.467	929.427	1.263.467

31. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις/ Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις

α) Κατά την 31η Δεκεμβρίου του 2018 ο Όμιλος και η Εταιρεία έχουν δώσει εγγυητικές επιστολές τραπεζών ύψους € 4.600.000 (31/12/2017 : € 3.950.000) ως εγγύηση στα κατά τόπους τελωνεία όπου η Εταιρεία διαθέτει τελωνειακά ελεγχόμενες εγκαταστάσεις αποθήκευσης καυσίμων. Συμπληρωματικά, ο Όμιλος και η Εταιρεία έχουν δώσει «Εγγυητικές Επιστολές Καλής Εκτέλεσης» € 1.070.278 (31/12/2017: € 782.568).

Στο παρακάτω πίνακα παρατίθεται η μεταβολή των εγγυητικών σε σχέση με την συγκριτική περίοδο:

Ποσά σε Ευρώ	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Εγγυητικές καλής εκτέλεσης	1.070.278	782.568	970.576	772.342
Εγγυητικές Δασμών	4.600.000	3.950.000	4.600.000	3.950.000
Σύνολο	5.670.278	4.732.568	5.570.576	4.722.342

β) Επίσης, υπάρχουν επίδικες απαιτήσεις του Ομίλου κατά τρίτων συνολικού ποσού € 184.315.Οι απαιτήσεις αφορούν στην εταιρεία Shell Hellas Μονοπρόσωπη ΕΠΕ, που αφού μετατράπηκε σε ΑΕ (Shell ΑΕ), απορρόφησε τον κλάδο αεροπορικών καυσίμων της Shell Hellas ΑΕ και στη συνέχεια μετονομάστηκε σε Shell & MOH Aviation Fuels ΑΕ. Οι απαιτήσεις προέρχονται από την πρότερη δραστηριότητα της Shell Hellas Μονοπρόσωπη ΕΠΕ που αφορούσε την εκμετάλλευση των πρατηρίων και συνίσταται σε αίτημα για την επιστροφή εισφορών που είχαν καταβληθεί στο Ταμείο βενζινοπωλών.

γ) Για τις χρήσεις 2011 και εφεξής η Εταιρεία εφαρμόζει τις διατάξεις του άρθρου 17 του Νόμου 3842/2010 (ΠΟΛ.1159/2013) και του άρθρου 65Α του Ν.4174/2013, σύμφωνα με το οποίο, η Εταιρεία υπόκειται σε φορολογικό έλεγχο από τον Νόμιμο Ελεγκτή της.

Σε κάθε περίπτωση και σύμφωνα με την ΠΟΛ 1006/05.01.2016 δεν εξαιρούνται από την διενέργεια φορολογικού ελέγχου από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές, οι επιχειρήσεις για τις οποίες εκδίδεται Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης. Συνεπώς οι φορολογικές αρχές είναι δυνατόν να επανέλθουν και να διενεργήσουν τον δικό τους φορολογικό έλεγχο. Ωστόσο εκτιμάται από την διοίκηση της Εταιρείας ότι τα αποτελέσματα από τέτοιους μελλοντικούς ελέγχους από τις φορολογικές αρχές, αν τελικά πραγματοποιηθούν, δεν θα έχουν σημαντική επίπτωση στην χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας.

Μέχρι την ημερομηνία έγκρισης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ο έλεγχος φορολογικής συμμόρφωσης της Εταιρείας από τον τακτικό ελεγκτή της χρήσης 2018 δεν έχει ολοκληρωθεί.

Δεν αναμένεται να προκύψουν σημαντικές περαιτέρω επιβαρύνσεις από τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις.

32. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Οι κατωτέρω συναλλαγές, αφορούν συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη:

i) Συναλλαγές

	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017	1/1 - 31/12/2018	1/1 - 31/12/2017
Ποσά σε Ευρώ				
Πωλήσεις υπηρεσιών και αγαθών:				
Προς συνδεδεμένα μέρη	204.663	822.582	204.663	822.582
Σύνολο	204.663	822.582	204.663	822.582
Αγορές υπηρεσιών και αγαθών:				
Από μητρική	259.680	201.760	252.109	201.760
Από συνδεδεμένα μέρη	262.138.359	127.651.730	261.918.404	127.636.730
Σύνολο	262.398.039	127.853.490	262.170.513	127.838.490
Έσοδα από μερίσματα:				
Από συνδεδεμένα μέρη	757.099	695.189	757.099	695.189
Σύνολο	263.155.138	128.548.679	262.927.612	128.533.679

Οι υπηρεσίες από και προς συνδεδεμένα μέρη, καθώς και οι πωλήσεις και αγορές αγαθών, γίνονται σύμφωνα με τους τιμοκαταλόγους που ισχύουν για μη συνδεδεμένα μέρη. Τα λοιπά συνδεδεμένα μέρη αφορούν κυρίως σε συγγενείς εταιρείες και εταιρείες στις οποίες συμμετέχει και ασκεί ουσιώδη επιρροή ο βασικός μέτοχος του Ομίλου.

Τα υπόλοιπα τέλους χρήσης που προέρχονται από τις συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη έχουν ως εξής:

ii) Υπόλοιπα τέλους χρήσης που προέρχονται από πωλήσεις-αγορές αγαθών/υπηρεσιών

	<u>Όμιλος</u>		<u>Εταιρεία</u>	
	31/12/2018	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2017
Ποσά σε Ευρώ				
Απαιτήσεις από συνδεδεμένα μέρη:				
Από συνδεδεμένα μέρη	134.218	24.218	134.218	24.218
Σύνολο	134.218	24.218	134.218	24.218
Υποχρεώσεις προς συνδεδεμένα μέρη:				
Προς συνδεδεμένα μέρη	10.500.997	6.714.736	10.500.997	6.714.736
Σύνολο	10.500.997	6.714.736	10.500.997	6.714.736

Εντός του κονδυλίου «Απαιτήσεις από συνδεδεμένα μέρη» περιλαμβάνεται μακροπρόθεσμη απαίτηση ποσού € 99.090 που αφορά σε απαιτήσεις από εταιρείες του Ομίλου, για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης.

iii) Παροχές προς τη διοίκηση

Για τη χρήση του 2018, ποσό ύψους € 495 χιλιάδων καταβλήθηκε ως αμοιβή διευθυντικών στελεχών του Ομίλου. Το αντίστοιχο ποσό για την χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 ήταν € 481 χιλιάδες.

33. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

Η διοίκηση του Ομίλου και της Εταιρείας έχει αξιολογήσει τις επιπτώσεις στην διαχείριση οικονομικών κινδύνων που μπορεί να προκύψουν λόγω της γενικότερης κατάστασης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Γενικότερα όπως αναφέρεται και κατωτέρω στην διαχείριση των επιμέρους κινδύνων, δεν θεωρεί ότι τυχόν αρνητικές εξελίξεις στην Ελληνική οικονομία θα επηρεάσουν σημαντικά την ομαλή λειτουργία του Ομίλου και της Εταιρείας.

Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Ο Όμιλος και η Εταιρεία εκτίθενται σε χρηματοοικονομικούς κινδύνους όπως κινδύνους αγοράς (μεταβολές σε συναλλαγματικές ισοτιμίες, κίνδυνο ταμειακών ροών και κίνδυνο εύλογης αξίας από μεταβολές επιτοκίων και κίνδυνο τιμών), πιστωτικό κίνδυνο και κίνδυνο ρευστότητας. Το γενικό πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνων της Εταιρείας επιδιώκει να ελαχιστοποιήσει την ενδεχόμενη αρνητική επίδραση της μεταβλητότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών στη χρηματοοικονομική απόδοση του Ομίλου και της Εταιρείας.

Συνοπτικά, οι μορφές χρηματοοικονομικών κινδύνων που προκύπτουν αναλύονται κατωτέρω.

(α) Κίνδυνος αγοράς

Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο Όμιλος και η Εταιρεία πραγματοποιούν συναλλαγές σε ξένα νομίσματα. Λόγω αυτού υπάρχει κίνδυνος από τις διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ο κίνδυνος προκύπτει κυρίως από εμπορικές συναλλαγές και απαιτήσεις/ υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα. Η σχετική ισοτιμία Δολάριο ΗΠΑ/Ευρώ είναι ένας σημαντικός παράγων των περιθωρίων κέρδους του Ομίλου και της Εταιρείας. Δεν διενεργούνται πράξεις προστασίας συναλλαγματικού κινδύνου.

Κίνδυνος τιμής

Λόγω της χρήσης των διεθνών τιμών Platt's σε Δολάρια ΗΠΑ και λόγω της ιδιαιτερότητας του τομέα δραστηριότητας, των αεροπορικών καυσίμων, υπάρχει έκθεση κινδύνου από τη χρονική διαφορά αγοράς / πώλησης του προϊόντος. Η αγορά του προϊόντος είναι σε τρέχουσες τιμές ενώ η πώληση βασίζεται σε μεσοσταθμικές τιμές προηγούμενης εβδομάδας ή προηγούμενου μήνα. Ο Όμιλος και η Εταιρεία έχουν προβεί σε ενέργειες προς αντιστάθμιση του κινδύνου (hedging) για μέρος αυτό των πωλήσεων της μέσω συμβάσεων ανταλλαγής τιμής αγαθών (commodity swaps).

(β) Πιστωτικός κίνδυνος

Ο Όμιλος και η Εταιρεία εκτίθενται σε πιστωτικό κίνδυνο από τις απαιτήσεις των πελατών. Πριν την αποδοχή των όρων συνεργασίας, ο Όμιλος και η Εταιρεία διενεργούν αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας του υποψήφιου πελάτη. Όπου είναι εφικτό έχει επίσης ως πολιτική την λήψη εγγυητικών τραπέζης.

Στη συνέχεια, ο Όμιλος και η Εταιρεία παρακολουθούν τα υπόλοιπα των πελατών του και τις αποκλίσεις από τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Σε περίπτωση απόκλισης και μέχρι αποπληρωμής, ο πελάτης πληρώνει με μετρητά ή προπληρώνει. Ανάλυση των εμπορικών απαιτήσεων παρατίθεται στη Σημείωση 20.

Σε σχέση με τον πιστωτικό κίνδυνο που σχετίζεται από τις τοποθετήσεις των διαθεσίμων, επισημαίνεται ότι ο Όμιλος και η Εταιρεία συνεργάζονται μόνο με χρηματοοικονομικούς οργανισμούς (εσωτερικού και εξωτερικού) που έχουν υψηλό δείκτη πιστοληπτικής ικανότητας.

(γ) Κίνδυνος ρευστότητας

Ο Όμιλος και η Εταιρεία συντάσσουν και παρακολουθούν σε μηνιαία βάση πρόγραμμα ταμειακών ροών που περιλαμβάνει τόσο τις λειτουργικές όσο και τις επενδυτικές χρηματοροές.

Ο Όμιλος και η Εταιρεία διαχειρίζονται τους κινδύνους που μπορεί να δημιουργηθούν από έλλειψη επαρκούς ρευστότητας φροντίζοντας να υπάρχουν πάντα εξασφαλισμένες τραπεζικές πιστώσεις προς χρήση.

Διαχείριση κεφαλαίου

Οι στόχοι του Ομίλου και της Εταιρείας σε σχέση με τη διαχείριση κεφαλαίου είναι να διασφαλίσει τη δυνατότητα απρόσκοπτης λειτουργίας του στο μέλλον και να διατηρήσει ιδανική κατανομή κεφαλαίου μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κόστος κεφαλαίου.

Η κεφαλαιακή διάρθρωση του Ομίλου και της Εταιρείας αποτελείται από ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και ίδια κεφάλαια των μετόχων. Η διοίκηση του Ομίλου και της Εταιρείας παρακολουθεί σε συνεχή βάση την κεφαλαιακή τους διάρθρωση, με στόχο την ισορροπία αυτής.

Προσδιορισμός των ευλόγων αξιών

Την 31 Δεκεμβρίου 2018 ο Όμιλος και η Εταιρεία είχαν παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία (commodity swaps) ύψους € 200.286 που συμπεριλαμβάνονται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (31 Δεκεμβρίου 2017:€ 143.385 στις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις).

34. Γεγονότα μετά την περίοδο αναφοράς

Δεν υπάρχουν γεγονότα τα οποία να επηρεάζουν σημαντικά την οικονομική διάρθρωση ή την επιχειρηματική πορεία του Ομίλου και της Εταιρείας μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του παρόντος.

Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Εταιρείας εγκρίθηκαν κατά τη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου στις 12 Ιουνίου 2019.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ
Δ/ΝΤΗΣ

ΜΕΛΟΣ Δ.Σ.

Ο ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ
Δ/ΝΤΗΣ

Ο Δ/ΝΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΚΟΣΜΑΔΑΚΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ
ΑΔΤ Ν 950154

ΠΙΤΣΗΣ
ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ
ΑΔΤ ΑΙ 645648

ΔΑΣΚΑΛΑΚΙΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΑΔΤ ΑΒ 050936

ΑΛΙΦΕΡΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΣ
ΑΔΤ ΑΚ 766854

ΓΕΜΕΛΙΑΡΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΑΔΤ ΑΝ 076436

ΤΣΙΦΩΤΟΥΔΗΣ
ΣΤΕΡΓΙΟΣ
ΑΔΤ ΑΗ 554729

ΑΡ.ΑΔ.ΟΕΕ 0104838/22.07.2015

Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας "SHELL & ΜΟΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ"

Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας "SHELL & ΜΟΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ" (η Εταιρεία), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2018, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας "SHELL & ΜΟΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ" και των θυγατρικών αυτής κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην ενότητα της έκθεσής μας "Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων". Είμαστε ανεξάρτητοι από την Εταιρεία και τις ενοποιούμενες θυγατρικές της, καθόλη τη διάρκεια του διορισμού μας, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Ευθύνες της Διοίκησης επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρεία και τον Όμιλο ή να διακόψει τη δραστηριότητά τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προβεί σ' αυτές τις ενέργειες.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύνανται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Ως καθήκον του ελεγκτή, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό τη διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη διοίκηση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Αποκτούμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Εταιρείας και των θυγατρικών της. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στη διοίκηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Έκθεση επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 (μέρος Β) του Ν. 4336/2015, σημειώνουμε ότι:

- α) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α του κ.ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31.12.2018.
- β) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Εταιρεία "SHELL & ΜΟΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ" και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Αθήνα, 18 Ιουλίου 2019

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Δήμητρα Ι. Παΐσιου

Αρ. Μ. Σ.Ο.Ε.Λ. 40731

Deloitte Ανώνυμη Εταιρία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών

Φραγκοκκλησιάς 3α & Γρανικού, 151 25 Μαρούσι

Αρ. Μ. Σ.Ο.Ε.Λ. Ε.120